

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU
Lahti University of Applied Sciences

VILISEEKÖ VAUHTIVARPAAT?

Vanhempien tyytyväisyys päiväkotivilin tarjoamaan kasvatus-
kumppanuuteen ja liikuntakasvatukseen

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaali- ja terveysalan yksikkö
Sosiaalialan koulutusohjelma
Sosionomi (AMK)
Opinnäytetyö
Kevät 2012
Jouni Aarikka / 0901171
08M09SAS

Lahden ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan koulutusohjelma

AARIKKA, JOUNI: Viliseekö Vauhtivarpaat?
Vanhempien tyytyväisyys päiväkotia Vilinän tarjoamaan kasvatuskumppanuuteen ja liikuntakasvatukseen

Sosionomin suuntautumisvaihtoehdon opinnäytetyö, 46 sivua, 5 liitesivua

Kevät 2012

TIIVISTELMÄ

Tämä opinnäytetyö tarkastelee vanhempien tyytyväisyyttä päiväkotia Vilinän tarjoamaan kasvatuskumppanuuteen ja liikuntakasvatukseen. Tutkimuksen tavoitteena on tuoda esiin vanhempien mielipiteitä siitä, kuinka hyvin päiväkotia Vilinässä kasvatuskumppanuus ja liikuntakasvatus toteutuvat. Tutkimuksen toivotaan antavan päiväkodin henkilökunnalle uusia ideoita ja välineitä jo olemassa olevien toimintatapojen arvioimiseen.

Tutkimus on luonteeltaan kvantitatiivinen eli tutkimusaineisto on koottu kyselylomakkeella syksyllä 2011. Tutkimusaineisto koostuu 36 vastauksesta ja tutkimuksen kokonaisvastausprosentti oli 90.

Tutkimuksessa kävi ilmi, että vanhemmat ovat tyytyväisiä päiväkotia Vilinän tarjoamaan kasvatuskumppanuuteen. Vanhemmilla oli suuri luottamus henkilökuntaan ja he kokivat tulevansa kuulluksi lapsensa asioissa. Vanhemmat kokivat saavansa riittävästi tietoa päivän tapahtumista ja lapsikohtainen blogi toimi täydentävänä tiedonlähteenä.

Päiväkodin liikuntakasvatukseen oltiin myös tyytyväisiä. Päiväkodin tiloja ja leikkivälineistöä pidettiin hyvin liikunnallisuutta tukevinä. Ympäröivän luonnon käyttö liikunnassa sai kiitosta. Vanhempien mielestä hoitopäivä pitää sisällään riittävästi aikaa leikille ja liikunnalle. Yllättävää oli se, kuinka vähän vanhemmat tiesivät päiväkodin liikuntakasvatuksesta ja sen sisällöistä.

Avainsanat: päiväkotia, kasvatuskumppanuus, liikuntakasvatus

Lahti University of Applied Sciences
Degree Programme in Social Services

AARIKKA, JOUNI: Viliseekö Vauhtivarpaat?
How satisfied are the parents with the collaborative
partnership and physical education offered by Vilinä
daycare.

Bachelor's Thesis in social work, 46 pages, 5 appendices

Spring 2012

ABSTRACT

The purpose of the thesis was to define the satisfaction of parents with the collaborative partnership and physical education offered by Vilinä daycare. The aim of this study was to encourage parent's opinions and thoughts on collaborative partnership and physical education. Another aim was to give new ideas and tools for daycares to help them develop their work methods.

This study is quantitative and the material has been collected through a structured questionnaire carried out in autumn 2011. The material consists of 36 answers and the response rate was 90 %.

The results of the study revealed that parents were very satisfied with the collaborative partnership. The parents have a great trust in the workers at Vilinä daycare and they felt that their opinions counted. The parents also felt that they got enough information from their children's daycare while the personal blog fulfilled daily information.

The parents were also satisfied with the physical education offered by the daycare. They also believed that the daycare has good facilities to support their children's physical activities. The parents were very pleased with the use of the surrounding nature. Many stated that the children's day at the daycare included enough time for playing and physical activities. A surprising detail however, was the parent's lack of knowledge concerning the contents of daycare's physical education.

Key words: daycare, collaborative partnership, physical education

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	TAUSTAA PÄIVÄHOIDOSTA	3
2.1	Päivähoidon yhteiskunnallinen muutos	3
2.2	Laatu päivähoidossa	5
2.3	Päivähoidon laadun osatekijöinä	5
2.3.1	Puitetekijät	6
2.3.2	Välilliset tekijät	7
2.3.3	Kasvatusprosessiin liittyvät tekijät	7
2.3.4	Vaikutukselliset tekijät	8
3	KASVATUSKUMPPANUUS	10
3.1	Mitä kasvatuskumppanuus on?	10
3.2	Kasvatuskumppanuuden edellytykset	11
3.2.1	Kuuleminen	11
3.2.2	Kunnioitus	12
3.2.3	Luottamus	12
3.2.4	Dialogisuus	13
3.3	Kasvatuskumppanuus päiväkodin arjessa	13
4	LIIKUNTAKASVATUS	17
4.1	Liikuntakasvatus terveyden edistäjänä	17
4.2	Liikunnan merkitys lapsen kasvussa ja kehityksessä	18
4.3	Liikunnan suunnittelu varhaisvuosina	19
4.4	Liikuntakasvatus päiväkodissa	20
4.4.1	Liikuntakasvatuksen määrä ja laatu	20
4.4.2	Liikuntakasvatuksen suunnittelu ja toteutus	22
4.4.3	Liikuntavälineet ja liikuntaympäristö	23
5	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	25
5.1	Tutkimuksen tavoite ja tutkimuskysymykset	25
5.2	Tutkimusympäristö	25
5.3	Tutkimusmenetelmä	26
5.4	Tutkimuksen luotettavuus	27
5.5	Tutkimuksen suorittaminen	29
6	TUTKIMUKSEN TULOKSET	30

6.1	Tutustuminen ja päiväkotiin sopeutuminen	30
6.2	Kasvatuskeskustelut	30
6.3	Päiväkotikasvatus ja suhde henkilökuntaan	31
6.4	Päivittäiset kohtaamiset ja tiedonkulku	32
6.5	Liikuntatilat ja liikuntavälineet	34
6.6	Liikunnallisuuden toteuttaminen	35
7	JOHTOPÄÄTÖKSET	37
7.1	Tyytyväisyys kasvatuskumppanuuteen	37
7.2	Tyytyväisyys liikuntakasvatukseen	39
8	POHDINTA	41
	LÄHTEET	44
	LIITTEET	47

1 JOHDANTO

Lasten päivähoidon sisällöt ovat muuttuneet vuosien saatossa. Yksi suurista muutoksista on kodin ja päiväkodin välisen yhteistyön korostaminen. Tämä kasvatuskumppanuudeksi kutsuttu yhteistyö luo tärkeän pohjan lapsen kasvulle ja kehitykselle. Varhaiskasvatussuunnitelmassa kasvatuskumppanuudelle on määritelty tarkat tavoitteet ja sisällöt, mutta kuinka hyvin nämä tavoitteet toteutuvat päivittäisissä kohtaamisissa. Kuinka hyvin kasvatuskumppanuutta voidaan toteuttaa kiireisen kohtaamisen keskellä?

Tässä tutkimuksessa selvitetään kuinka tyytyväisiä päiväkotivälinän vanhemmat ovat päiväkodin tarjoamaan kasvatuskumppanuuteen. Kasvatuskumppanuus on tutkittavana aiheena laaja ja niinpä tutkimukseen valikoitiin muutamia keskeisiä osia kasvatuskumppanuudesta, joiden pohjalta vanhempien tyytyväisyyttä arvioidaan. Asiakastyytyväisyys yhdistetään usein laadunarviointiin ja tästä syystä työssä käsitellään myös päivähoidon laadun osatekijöitä.

Tutkimus on toteutettu noin kaksi vuotta toiminnassa olleessa yksityisessä päiväkotivälinässä, jonka toiminta-ajatuksiin kuuluu liikuntaan innostaminen. Nyky-yhteiskunnassamme liikunta ja harrastaminen ovat muodostaneet erillisen saarekkeen lasten arjessa. Päivittäinen kahden tunnin liikunnan tavoite ei toteudu riittävän monen lapsen kohdalla. Kansanterveyden kannalta liikuntaan innostaminen ja liikunnallisen elämäntavan opettaminen ovat tärkeitä asioita nykyajan elektronisoituvassa yhteiskunnassa. Tämä innostaminen on mahdollista aloittaa jo varhaislapsuudessa ja liikuntaan innostava päiväkotivälinä antaa siihen hyvät mahdollisuudet. Tutkimuksen toisena osana onkin tutkia sitä, kuinka tyytyväisiä vanhemmat ovat päiväkodin tarjoamaan liikuntakasvatukseen.

Tutkimukselle ei asetettu mitään erityisiä hypoteeseja, vaan vastauksia haettiin näihin edellä mainittuihin tutkimuskysymyksiin. Tutkimusmenetelmänä käytettiin määrällistä kyselytutkimusta. Tutkittavien vähäisestä määrästä johtuen kysely toteutettiin sekä äideille että isille, eikä perhekohtaisesti. Tämä mahdollistaa myös vastausten tarkkailun vastaajien sukupuolen perusteella.

Tutkimuksen tarkoituksena on antaa päiväkodille tietoa siitä, kuinka tyytyväisiä vanhemmat ovat tutkittuihin asioihin. Lisäksi tutkimuksen tarkoituksena on saada vanhempien ääni ja ajatukset esille, jotta heidän toiveet ja ideat tulisivat kuuluksi. Tutkimuksen toivotaan antavan päiväkodin henkilöstölle uusia ajatuksia, kehitysideoita ja materiaalia jo olemassa olevien toimintatapojen arviointiin.

Teoriataustassa käsitellään tiivistetysti päivähoidon taustaa, päivähoidon laadun osatekijöitä, kasvatuskumppanuutta sekä liikuntakasvatusta.

2 TAUSTAA PÄIVÄHOIDOSTA

2.1 Päivähoidon yhteiskunnallinen muutos

Päivähoidon historiassa päivähoidon tehtävä ja merkitys on muotoutunut yhteiskunnallisten muutosten vanavedessä. Päivähoidon sisällöt ovat mukautuneet palvelemaan kunkin yhteiskunnallisen tilanteen vaatimuksia ja näin ollen toiminut myös eräänlaisena yhteiskunnan peilinä. (Hujala-Huttunen & Nivala 1996, 6.)

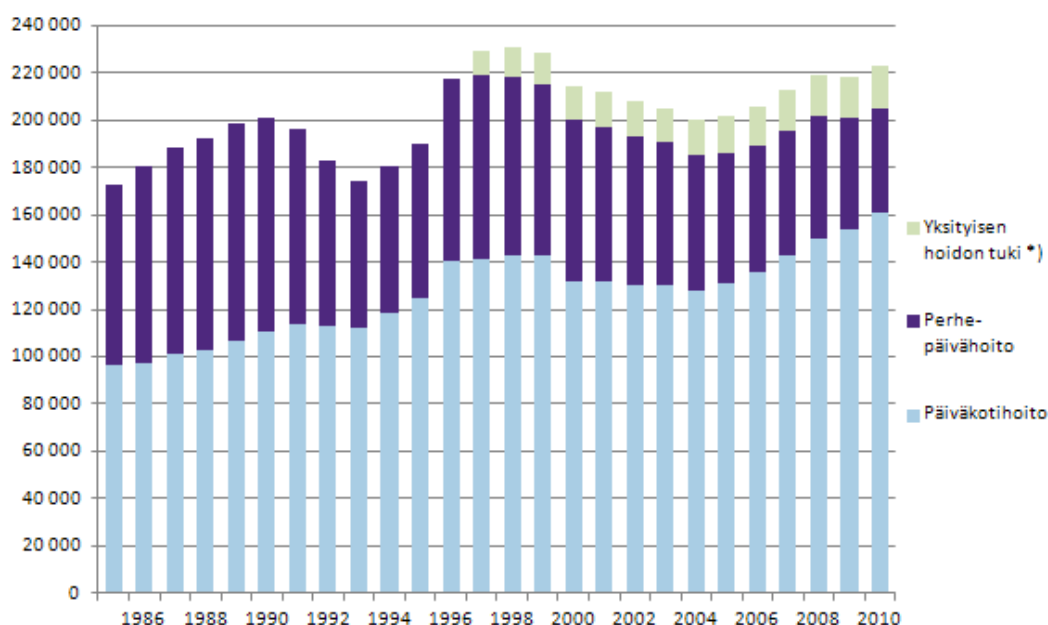
Päivähoitoa toteutettiin ensin osapäiväisenä viriketoimintana, koska lapset hoidettiin pääsääntöisesti kotona. Toisen maailmansodan jälkeinen teollistumisen ja kaupungistumisen aikakausi asetti päivähoidolle uusia haasteita. Aiemman virikkeellisen osa-aikaisuuden tilalle oli kehitettävä kokopäivähoitoa. Teollistuminen ja varsinkin naisten siirtyminen palkkatyöhön lisäsivät tämän muutoksen tarvetta. Hoitopaikkojen tarve kasvoi ja vaikka paikkamäärä moninkertaistui, niin silti noin 90 prosenttia lapsista oli ilman päivähoitopaikkaa. (Hujala-Huttunen & Nivala 1996, 6–7.)

Vuoden 1973 päivähoitolain myötä kunnille asetettiin velvollisuus järjestää päivähoitoa sen tarvetta vastaavalla tavalla. Valtion ja kuntien suhde päivähoitoon muuttui radikaalisti, kun uusi laki määritteli päivähoidon kaikille tarvitseville tarjotuksi sosiaalipalveluksi. Samalla päivähoito irrotettiin vähävaraisuusperusteisuudesta, vaikka sitä pitkään vielä kohdennettiin taloudellisiin perustein. Lisäksi päivähoitolaki selkeytti ja tasavertaisti erilaiset päivähoidon muodot. Tasavertaistaminen koski sekä päivähoidon eri tuottajia sekä asiakkaita, sillä uusi laki yhdenmukaisti hoitomaksut hoitomuodosta riippumattomaksi. (Välimäki 1999, 143.)

Seuraava suurempi muutos tapahtui 1990-luvun alussa, kun kaikille alle kolmevuotiaille taattiin mahdollisuus saada hoitoa kotona, yksityisessä päivähoidossa, kunnallisessa päiväkodissa tai perhepäivähoidossa. Tätä muutosta kutsuttiin subjektiiviseksi päivähoito-oikeudeksi. (Välimäki 1999, 153.) Rätty (2006) määritteli asian seuraavalla tavalla: Alle kouluikäisten lasten vanhemmilla on päivähoitolain

mukaisesti subjektiivinen oikeus saada lapselleen päivähoitopaikka. Jos vanhemmat hakevat kokopäiväpaikkaa, se on järjestettävä. Sen sijaan vanhempien oikeus ei ulotu päivähoidon järjestämispaikkaan ja -tapaan.

Kuntien tarjoaman päivähoidon rinnalle on kehittynyt vaihtoehtoisia tapoja lapsen päivähoidon järjestämiseksi. Yksityiset päiväkodit kasvattavat koko ajan osuutta lasten päivähoidossa. Vuonna 2010 yksityisen hoidon tuella hoidettujen lasten määrä oli 18 300 lasta. Tämä on noin 8 prosenttia kaikista päivähoidossa olleista lapsista. Laki yksityisen hoidon tuesta tuli voimaan 1.8.1997 ja siitä lähtien yksityisen hoidon tuella hoidettavien osuus on kasvanut tasaisesti vuotta 2009 lukuun ottamatta. Perhepäivähoidon määrä on hiljalleen pienentynyt ja se oli vuonna 2010 enää noin 20 prosenttia. (Lasten päivähoito 2010.)

Kuvio 1. Päivähoidossa olevat lapset vuosina 1985–2010 (Lasten päivähoito 2010)

2.2 Laatu päivähoidossa

Laatu käsitteenä on hyvin moniulotteinen ja pitää sisällään monia eri näkökulmia. Tästä syystä laadun käsitteelle on mahdotonta antaa yhtä ainoaa, objektiivista määritelmää. Monissa tapauksissa laatu liitetään asiakastyytyväisyyteen. Asiakasnäkökulmaa korostetaan myös Sosiaali- ja terveysalan kehittämiskeskuksen laatimissa suosituksissa. Asiakasnäkökulman korostuessa nousee vaikuttavaksi tekijäksi asiakkuuden määrittely. Kuka määritellään päivähoidon asiakkaaksi; lapsi, vanhemmat vai yhteiskunta? (Hujala, Puroila, Parrila & Nivala 2007, 157–158.)

Sosiaalipalveluiden laadulle tärkeänä ominaispiirteenä pidettyä asiakaslähtöistä tarkastelutapaa voi lähestyä monesta eri näkökulmasta. Palvelun laadun voi määrittää erilaisten asiakasryhmien kautta ja tällöin laadun määrittely voi olla hyvinkin erilaista. Asiakas muodostaa käsityksensä palvelun laadusta vertaamalla toisiinsa odotuksiaan ja kohtaamiaan kokemuksia. Tällöin esimerkiksi lapsen ja aikuisen toteuttama laadunarviointi voi olla täysin toisistaan eriävää. Samoin laadunarvioijan kokema osallisuus päivähoidon toteuttamiseen vaikuttaa arvioinnin sisältöihin. (Outinen, Holma & Lempinen 1994, 34–35.)

2.3 Päivähoidon laadun osatekijöinä

Hujala-Huttunen (1995) ovat erottaneet neljä laatutekijää, joiden avulla voi tarkastella päivähoidon laatua.

1) Puitetekijät

Ryhmäkoko, henkilötiheys, tilat, hoitosuhteen pysyvyys, hoitoaikojen sopevuus

2) Välilliset tekijät

Yhteistyö, henkilöstön koulutus ja ammatillinen kasvu, työkokemus, työyhteisö sekä johtajuus

3) Kasvatusprosessiin liittyvät tekijät

Varhaispedagogiikka sekä henkilöstön suhde lapseen ja perheeseen

4) Vaikutukselliset tekijät

Lapsen viihtyminen, lapsen kasvu ja kehitys sekä vanhempien tyytyväisyys

(Hujala, Puroila, Parrila & Nivala 2007, 162.)

2.3.1 Puitetekijät

Puitetekijöiden merkitystä laadun määrittäjänä on tutkittu melko runsaasti. Suhdeluku lasten ja aikuisten välillä on todettu olevan merkittävässä roolissa laadun toteutumisessa. Oikea suhdeluku edesauttaa lasten sitoutumista leikkiin ja lisää verbaalisen ilmaisuuden määrää. Suomen lapsi-aikuinen suhdeluku 1:7 on numeraalisesti hyvä, mutta sitä tulee suhteuttaa hoitotodellisuuteen. Suomessa hoitoajat ovat melko pitkiä, jolloin saatavilla olevien aikuisten määrä ei aina vastaa suhdelukua. (Hujala, Puroila, Parrila & Nivala 2007, 163.)

Vielä aikuisen-lapsi suhdelukua tärkeämpänä pidetään lapsiryhmän kokoa. Liian suuressa ryhmässä aikuinen ei ehdi osallistumaan toimintaan vaan hänen aikansa menee toiminnan valvomiseen. Useat tutkimukset tukevat käsitystä, jonka mukaan pienempi ryhmä on lapsen kehitykselle suotuisaa. (Hujala, Puroila, Parrila & Nivala 2007, 163–164.)

Hoitosuhteen pysyvyys on myös tärkeä laadullinen puitetekijä. Lapset reagoivat erilailla tuttuihin hoitajiin, kuin useasti vaihtuviin aikuisiin. Pysyvässä hoitosuhteessa aikuiset oppivat ymmärtämään paremmin lapsen kommunikaatiota ja yksilöllisiä piirteitä ja tapoja. Tämä helpottaa aikuista reagoimaan herkemmin ja asianmukaisemmin lapsen tarpeisiin. (Hujala, Puroila, Parrila & Nivala 2007, 164.)

Vanhempien näkökulmasta hoitoaikojen sopivuus on todella merkittävä tekijä. Hoitoajat voivat estää vanhempia valitsemasta lapsilleen haluamaansa hoitopaikkaa, koska omien työvuorojen ja hoitoaikojen yhteensovittaminen voi olla mahdollonta. (Hujala, Puroila, Parrila & Nivala 2007, 164.)

2.3.2 Välilliset tekijät

Kodin ja päivähoidon välinen yhteistyö on keskeinen tekijä päivähoidon laadussa. Vanhempien äänen kuuleminen ja heidän mahdollisuus vaikuttaa päivähoidon sisältöihin on tärkeä tekijä. Suomessa laki säätelee päivähoitokasvatuksen tavoitteeksi lapsen yksilöllisen kasvun ja kehityksen tukemisen yhdessä vanhempien kanssa. (Hujala, Puroila, Parrila & Nivala 2007, 164–165.)

Muita välillisiä tekijöitä ovat päivähoidon henkilöstön liittyvät seikat. Tällaisia ovat muun muassa henkilöstön koulutus ja ammatillinen kasvu, työkokemus sekä työyhteisöön ja johtajuuteen liittyvät tekijät. Suomessa päiväkodeissa työskentelevät kasvattajat ovat koulutuksellisesti maailman huppuluokkaa. Korkean koulutuksen ansiosta päiväkodin henkilöstö on kykenevä muokkaamaan hoitopaikan ja kodin kasvatuskäytännöistä mahdollisimman ehjän kokonaisuuden. Henkilöstön keskinäisen yhteistyön merkitys on myös tärkeää. Jos työyhteisö on yksimielinen työnsä tavoitteista ja työmenetelmistä, he pystyvät hyödyntämään lapsi-aikuinen välistä suhdelukua hoitoa edesauttavalla tavalla. (Hujala, Puroila, Parrila & Nivala 2007, 164–165.)

Puitetekijät ja välilliset tekijät ovat laadukkaan varhaiskasvatuksen perusta, mutta eivät silti takaa laadukasta toimintaa. Nämä tekijät vaikuttavat hyvin paljon siihen, millaiseksi itse kasvatusprosessi muotoutuu ja millaiseksi muotoutuu lapsen oma kokemus päivähoidosta. (Hujala, Puroila, Parrila & Nivala 2007, 165.)

2.3.3 Kasvatusprosessiin liittyvät tekijät

Puitetekijät ja välilliset tekijät säätelevät lähtökohtia, joista kasvatusprosessia toteutetaan. Suomalaisen päivähoidon kasvatusajattelussa ei määritellä tuotoksia vaan pyritään tukemaan prosessia. Lapsen kasvua, kehitystä, oppimista ja kokonaisvaltaista hyvinvointia koskeva kasvatuksellinen prosessi mielletään matkaksi, ei määränpääksi. (Hujala, Puroila, Parrila & Nivala 2007, 165.)

Lasten ja aikuisten välinen vuorovaikutus määrittää lapsen arkipäivän psyykkistä ja toiminnallista pohjaa. Aikuisen osa lasten kanssa toimimisessa, lapseen suhtautumisessa ja toimintamenetelmien valitsemisessa on keskeisessä osassa. Tutkimusten mukaan vuorovaikutuksessa tapahtuva tunteiden osoittaminen, kommunikatio ja reagoitiherkkyys antavat hyvän pohjan lapsen myönteiselle kehitykselle. Toimiva vuorovaikutus tukee erityisesti älyllistä ja kielellistä kehittymistä. Tällainen vuorovaikutus lisää positiivisen kiintymyksen syntymistä ja näin ollen tukee oppimista ja mahdollistaa ympäröivään maailmaan tutustumisen aikuisen tukemana. (Hujala, Puroila, Parrila & Nivala 2007, 165–166.)

Kasvatusprosessi toteutuu myös lasten keskinäisessä vuorovaikutuksessa. Vertaisryhmissä lapset oppivat ottamaan huomioon erilaisia mielipiteitä ja yhdessä oppimisen on todettu olevan syvällisempää kuin aikuisen johdolla tapahtuvan itsekseen oppimisen. (Hujala, Puroila, Parrila & Nivala 2007, 166.)

Kasvatusprosessia toteutetaan mahdollisimman lapsilähtöisesti. Tällöin painotetaan lapsen omasta toiminnasta lähtevän oppimis- ja opettamisprosessin merkitystä. Toiminta rakentuu käsitykseen, jossa lapsi nähdään luonnostaan sosiaalisena, leikkivänä, uteliaana ja aktiivisena. Oppimisessa painottuu lapsen oma aktiivisuus, toiminnallisuus, elämyksellisyys ja leikki oppimisprosessia ohjaavina tekijöinä. (Hujala, Puroila, Parrila & Nivala 2007, 166.)

Turvallinen ympäristö luo edellytykset laadukkaalle kasvatusprosessille. Jos aikuiset joutuvat liikaa keskittymään vaarojen välttämiseen ja kontrollointiin, he eivät pysty toteuttamaan haluamaansa kasvatuksellista linjaa. Jatkuva rajoittaminen ja liiallinen kontrollointi vaikeuttavat lapsen tutkivaa käyttäytymistä, jonka avulla hän yrittää oppia uusia asioita. Tällöin ympäristö toimii tutkivaa oppimista rajoittavana tekijänä. (Hujala, Puroila, Parrila & Nivala 2007, 166–167.)

2.3.4 Vaikutukselliset tekijät

Puitetekijöiden ja välillisten tekijöiden mahdollistamana kasvatusprosessi luo vaikutustekijöitä. Lasten myönteiset kokemukset päivähoidosta kertovat laadukkaasta

päivähoidosta. Hyvin viihtyvät lapset kokevat itsensä onnellisiksi ja tällöin uusien asioiden oppiminen on tehokkaampaa ja helpompaa. Onnellinen lapsi tutkii uteli-aasti ympäristöään uutta oppien, kun vähemmän onnelliset lapset jäävät helpom-min ympäristön ulkopuolelle. (Hujala, Puroila, Parrila & Nivala 2007, 167–168.)

Varhaiskasvatuksen laadun arviointimenetelmiä on kehitelty runsaasti. Laatu on pääasiassa arvioitu määrällisten mittareiden sekä asiakastyytyväisyyden kautta. Vanhemmille ja päivähoidon henkilöstölle suunnatut kyselyt antavat tärkeää tie-toa, mutta eivät riitä päivähoidon kokonaisvaltaisen laadun mittareiksi. Kuitenkin asiakastyytyväisyyden kartoittamiseen ne ovat riittäviä menetelmiä. (Hujala, Pu-roila, Parrila & Nivala 2007, 170–171.)

Asiakastyytyväisyyttä mitattaessa on kohdattu tiedostamisen ongelma. Korkeinta tyytyväisyyttä osoittavat ne vanhemmat, joilla oli alun perin alhaisimmat odotuk-set päivähoidosta. Vanhempien osallistuminen toimintaan saattaa lisätä kriittisyyt-tä, kun vanhemmat pyrkivät vaikuttamaan havaitsemiinsa epäkohtiin. (Tauriainen 2000, 41.)

3 KASVATUSKUMPPANUUS

3.1 Mitä kasvatuskumppanuus on?

Varhaiskasvatuksessa kasvatuskumppanuudella tarkoitetaan vanhempien ja päiväkodin henkilöstön tietoista sitoutumista toimimaan yhteistyössä lapsen kasvua ja kehitystä tukevalla tavalla. Kasvatuskumppanuudessa yhdistyy vanhempien ensisijainen kasvatusoikeus ja oman lapsen erityistuntemus päiväkodin henkilöstön ammatillisen osaamisen kanssa. Tällöin kasvatuskumppanuudessa yhdistyy kahden lapselle tärkeän tahon tiedot ja kokemukset. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2006, 31.)

Kasvatuskumppanuuden lähtökohtana ovat lapsen tarpeet, jolloin kaikkea toimintaa ohjaa lapsen edun ja oikeuksien toteuttamisen periaate. Kasvatuskumppanuudessa on kysymys vanhempien ja päiväkodin henkilöstön asennoitumisesta yhteiseen kasvatustehtävään sekä sen konkreettisesta organisoinnista ja toteuttamisesta. Lisäksi kasvatuskumppanuuden yhtenä tavoitteena on tunnistaa mahdollisimman varhain lapsen kasvun, kehityksen tai oppimisen alueella ilmenevä tuen tarve. Kasvatuskumppanuuteen kuuluu myös yhteisten toimintastrategioiden luominen, jos erityisen tuen tarvetta esiintyy. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2006, 31–32.)

Kasvatuskumppanuus ei koske pelkästään päivähoitoa, vaan kasvatuskumppanuudella tarkoitetaan monialaisen ammattihenkilöstön yhteisvastuullista osallistumista lapsen tai nuoren kasvun ja kehityksen turvaamiseen. Kasvatuskumppanuus voi toteutua varhaiskasvatuksen, koulun, perhekeskusten, lastensuojelun tai vapaa-ajan ympäristön kautta, mutta kaikkia koskevat samat periaatteet lapsen oikeuksien edistämisestä perheen ja palvelujen välisessä yhteistoiminnassa. (Kasvatuskumppanuus- menetelmä rakentaa dialogista kasvatuskulttuuria 2012.)

Läpi päivähoitohistorian on perheen ja päivähoidon yhteistyötä pidetty erittäin tärkeänä osana lapsen kasvatuksessa. Käsitys yhteistyön tärkeydestä ei ole muut-

tunut, vaikka yhteistyön muodot ovat vaihdelleet aikakausien kasvatustietämysten mukaisesti. (Hujala-Huttunen & Nivala 1996, 34.)

3.2 Kasvatuskumppanuuden edellytykset

Kasvatuskumppanuus perustuu kuulemiseen, kunnioitukseen, luottamukseen ja dialogisuuteen. Kumppanuudessa huomioidaan vanhemman tietämys omasta lapsestaan ja keskitytään siihen, että tämä tietämys tulee kuulluksi, vastaanotetuksi ja jaetuksi työryhmän kesken. Näin lapselle läheiset aikuiset kehittävät kykyään kuulla lasta. (Kasvatuskumppanuus- menetelmä rakentaa dialogista kasvatuskulttuuria 2012.)

Päiväkodin henkilöstöllä on vastuu kasvatuskumppanuuden luontevasta sisällyttämisestä arjen varhaiskasvatukseen. Vanhemmille tulee selkeästi kertoa, että heidän näkemyksiään halutaan kuulla, ja että ne ovat lapsen kasvatuksen lähtökohtia. Kasvatuskumppanuus pyritään ulottamaan koko lapsen elinympäristön yhteiseksi kumppanuudeksi. (Kuokkanen 2006, 37–40.)

3.2.1 Kuuleminen

Toisen ihmisen kuuleminen vaatii paljon. Kuuleminen ei ole taito vaan suhde toiseen ihmiseen. Tällaisessa suhteessa kuuleminen on eläytyvää kuuntelemista ja keskittymistä ja pitää aina sisällään läsnäolon vaatimuksen. Aito kuuleminen näytetään aitona kiinnostuksena, empaattisuutena ja rehellisyytenä. (Kaskela & Kekkonen 2006, 32–34.)

Vuoropuhelussa kuulijan tulee luoda sellainen ilmapiiri, että kuuleminen voi toteutua. Eriävät mielipiteet eivät saa olla esteenä kuulluksi tulemiselle. Kuulluksi tuleminen on aina eheyttävä kokemus ja tästä syystä se on kasvatuskumppanuuden tärkeä periaate. (Kaskela & Kekkonen 2006, 32–34.)

Kasvatuskumppanuudessa toteutuvassa kuulemisessa on molempien tahojen ymmärrettävä toisen näkemyksiä, toiveita ja tiedostettava ammatilliseen rooliin kuuluva asiantuntijuus. Asiantuntijuuden tulisi ilmetä kuulemista ja ymmärtämistä edesauttavana ja tukevana tekijänä, eikä asiantuntijuus saisi aiheuttaa kuulemisen yksipuolistumista ja rajoittumista. (Ojala & Uutela 1993, 74.)

3.2.2 Kunnioitus

Kunnioitus ilmenee siitä asenteesta, jolla toinen ihminen kohdataan. Kunnioittava asenne on toisen arvostamista ja hyväksymistä. Erilaisuuden ja erilaisten ajatusmallien kohtaaminen voi olla haastavaa, mutta tällöin vuorovaikutuksessa täytyy pyrkiä avoimuuteen ja ennakkoluulottomuuteen. Kunnioitus helpottaa todellisen vuorovaikutuksen syntyä, joka puolestaan edesauttaa hyvän kasvatuskumppanuuden muodostumista. Toimimalla ja puhumalla rehellisesti ja avoimesti osoitamme toiselle kunnioitusta. (Kaskela & Kekkonen 2006, 34–36.)

Viime aikoina perheiden erilaisuuden kohtaaminen on noussut merkittäväksi seikaksi yhteistyötä määrittävänä tekijänä. Yhteistyö ei voi enää perustua stereotyyppisen perhemalliin, vaan on kyettävä huomioimaan erilaiset lähtökohdat, muuttuvat elämäntilanteet ja erilaiset perhettä ohjaavat arvomaailmat. Tällöin perheiden kohtaamisessa aito kunnioitus ja kiinnostus tukevat kasvatuskumppanuuden rakentumista. (Hujala, Puroila, Parrila & Nivala 2007, 116–117.)

3.2.3 Luottamus

Luottamus toiseen ei synny hetkessä. Sen syntyyn vaaditaan riittävästi aikaa, yhteisiä kohtaamisia ja vuoropuhelua. Päivähoidossa luottamuksellinen suhde vanhempiin muotoutuu kasvattajan ja lapsen välisen suhteen kautta. Luottamuksen syntyyn vaikuttavat myös jokaisen aiemmat henkilökohtaiset kokemukset, joten luottamuksen syntyä ei pidä kiirehtiä, eikä sitä pidä vertailla. (Kaskela & Kekkonen 2006, 36–37.)

Vanhempien mahdollisuus vaikuttaa lapsen hoitoon ja kasvatukseen liittyviin asioihin edesauttaa luottamuksellisen suhteen rakentumista. Vanhempien konkreettinen kuuleminen päivähoidon suunnittelussa lisää osallisuuden tunnetta ja vahvistaa luottamusta lasta hoitavaan henkilökuntaan. Tällainen luottamuksellinen suhde vanhemman ja kasvattajien välillä on ehdoton edellytys toimivalle kasvatuskumppanuudelle. (Kaskela & Kekkonen 2006, 36–37.)

3.2.4 Dialogisuus

Dialogi on kahden tai useamman ihmisen vuoropuhelua. Dialogin tärkein tehtävä on yhteisen ymmärryksen muodostuminen vuorovaikutussuhteessa. Kasvatussuhteessa yhteisymmärryksen edellytyksenä on tietoisuus siitä, että kumpikin on luomassa tätä yhteisymmärrystä. (Lundan 2009, 35.)

Dialogissa kuuleminen on tärkeää, sillä vain kuuleva suhde synnyttää aitoa vuoropuhelua. Dialogisessa vuoropuhelussa ei tarvitse omata toista parempaa tietoa eikä valita puoltaan, vaan keskustelua kannattelee kuulemisen ja kunnioituksen kokemus. Dialogisuudella tarkoitetaan myös yhdessä ajattelemisen taitoa sekä kykyä puhua ja toimia yhdessä. (Kaskela & Kekkonen 2006, 38–40.)

Dialogisen kasvatuskumppanuuden toteuttaminen vaatii työntekijöiltä hyvää itsetuntemusta. Heillä tulee olla kosketus omaan sisäiseen maailmaansa, omiin ajatuksiinsa kokemuksiinsa ja tunteisiinsa. Ammatillisen tietoisuuden avulla työntekijä osaa käydä vuoropuhelua sekä sisäisen kasvattajansa että sisäisen lapsensa kanssa ja erottaa oman elämäntarinansa vanhempien elämäntarinoista. (Kaskela & Kekkonen 2006, 38–40.)

3.3 Kasvatuskumppanuus päiväkodin arjessa

Kasvatuskumppanuus on prosessi, joka muotoutuu lapsen hoitojakson aikana. Kasvatuskumppanuuden rakentuminen pitää kuitenkin sisällään tiettyjä elementtejä, jotka toteutuvat hoitosuhteen aikana. Näitä elementtejä ovat tutustumiskäynti,

aloituskeskustelu, tutustumisvaihe, päivittäiset kohtaamiset, kasvatuskeskustelut sekä lapsen erityisen tuen tilanteet. (Kaskela & Kekkonen 2006, 41–48.)

Kaikenlainen kumppanuus alkaa aina toiseen tutustumisesta. Päivähoidossa ensimmäinen kontakti luodaan jo siinä vaiheessa, kun perhe hakee lapselleen päivähoitopaikkaa. Tämän jälkeen tutustuminen jatkuu yleensä päivähoitopaikan varmistumisen jälkeen aloituskeskustelun ja tutustumiskäynnin puitteissa. (Kaskela & Kekkonen 2006, 41–42.)

Aloituskeskustelu käydään vanhempien kanssa ennen päivähoidon aloittamista. Keskustelun ensisijainen tarkoitus on antaa puheenvuoro lapsen perheelle. Oma koti keskusteluympäristönä antaa vanhemmille mahdollisuuden tuoda helpommin esille omia huoliaan, pelkojaan ja odotuksiaan alkavasta päivähoidosta. Turvallisessa ympäristössä käyty aloituskeskustelu luo hyvän pohjan tulevalle kasvatuskumppanuudelle. Aloituskeskustelun ja tutustumiskäynnin tarkoituksena on helpottaa lapsen ensimmäistä hoitopäivää ja vähentää sekä lapsen että vanhempien ensimmäisen hoitopäivän eroahdistusta. (Kaskela & Kekkonen 2006, 41–42.)

Päivähoidon aloittaminen muuttaa lapsen ja perheen elämäntilannetta monella eri tavalla. Lapsi työstää päivittäistä eroa vanhemmistaan ja rakentaa uusia ihmissuhteita päiväkodin lapsiin ja aikuisiin. Lapsen saatteleminen kotiympäristöstä päivähoitoon on vanhempien ja päiväkodin henkilöstön yhteinen tehtävä. Tutustumisvaiheen sisällöstä ja pituudesta voidaan sopia jo aloituskeskustelussa. Lapsen kokea jatkuvuuden tunne on mahdollista säilyttää, jos tutustumisvaihe on hyvin suunniteltu ja toteutettu. (Kaskela & Kekkonen 2006, 43–44.)

Päivähoidon alkuvaiheessa kasvatuskumppanuuden rooli korostuu. Lapsi kohtaa uuden tilanteen ja joutuu olemaan erossa vanhemmistaan. Samoin vanhemmat joutuvat uuteen tilanteeseen, jolloin he eivät enää itse hoida lasta kokopäiväisesti. Lapsen asettuminen päivähoitoon edellyttää vanhemmilta ja kasvattajilta vahvaa yhteistyötä. Tällöin riittävä vuoropuhelu vanhempien ja kasvattajien välillä helpottaa sekä lapsen sopeutumista päiväkotiin sekä vanhempien sopeutumista uuteen tilanteeseen. (Munter 2002, 42–50.)

Useimmin vuoropuhelu vanhemman ja kasvattajan välillä toteutuu vanhemman tuodessa tai hakiessa lasta päiväkodista. Päivittäisten asioiden jakaminen on tärkeää ja samoin lapsen mukaan ottaminen päivittäiseen kohtaamiseen. Kasvattajan avoin suhtautuminen perheeseen ja sen elämäntilanteisiin luo ilmapiirin, jossa myös huoli- ja pulmatilanteista on helpompi puhua. (Kaskela & Kekkonen 2006, 44–45.)

Vanhempien ja kasvattajien välinen vuoropuhelu rakentuu kasvatustilanteiden myötä. Kasvattajan esimerkki ja myönteisyys voi rohkaista vanhempia pohtimaan, kysymään ja puhumaan lapsen asioista. On ensiarvoisen tärkeää, että vanhemmat saavat jaettua omat ajatuksensa lapsensa päivähoidosta. Kasvattajan puhe luo vanhemmille ymmärrystä lapsen päivästä ja auttaa vanhempia sekä ymmärtämään että tallentamaan lapsen tärkeitä hoitomuistoja. (Kaskela & Kekkonen 2006, 44–45.)

Päivittäisten kohtaamisten sisältö koskee pääasiassa lapsen päivää ja sen kulkua. Usein kuitenkin sivutaan perheen yksityisiä asioita ja tästä syystä kasvattajalla tulisi olla riittävästi aikaa kohtaamiselle. Riittävä vuoropuhelu estää perheen ja hoitopaikan välille syntyviä olettamuksia ja väärinkäsityksiä. Yhdessä ajattelu ei tarkoita sitä, että kaikesta ollaan samaa mieltä vaan sitä, että kyetään kuuntelemaan toista. Syvenevä vuoropuhelu vanhempien ja kasvattajien välillä on aina lapsen parhaaksi. (Kaskela & Kekkonen 2006, 45.)

Kasvatustilanteet ovat keskeinen tekijä kasvatustilanteiden toteutumisessa. Näissä keskusteluissa voidaan keskustella arkikohtaamisia lapsikohtaisemmin ja syvällisemmin lapsen olemisesta päiväkodissa. Kasvatustilanteiden tulisi muodostaa jatkumo aloitustilanteiden sekä jo käytyjen ja tulevien kasvatustilanteiden kanssa. (Kaskela & Kekkonen 2006, 45–46.)

Kasvatustilanteita käydään ainakin kerran vuodessa ja tarvittaessa useammin. Kasvatustilanteita kutsutaan myös varhaiskasvatussuunnitelmiksi. Lapsikohtainen suunnitelma laaditaan jokaiselle lapselle yhteistyössä vanhempien kanssa ja sitä arvioidaan säännöllisesti. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2006, 32.)

Varhaiskasvatussuunnitelmassa luodaan yhteistä ymmärrystä lapsesta ja sovitaan yhteen kodin ja kasvattajien erilaisia tulkintoja. Kasvattajat kertovat omista havainnoistaan ja arvioivat systemaattisesti lapsen kasvua ja kehitystä. Havaintoihin perustuvat huolet kerrotaan vanhemmille mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. (Kaskela & Kekkonen 2006, 46.)

Kasvatuskumppanuudessa haastavaa ovat erityisen tuen tilanteet. Tällöin kasvattajan tulee nostaa esille esiin tullut pulmatilanne, mutta samalla toimia perhettä ja lasta auttavalla tavalla. Erityistilanteissa kasvattajan tulee olla valmis kohtaamaan erilaisia näkökohtia ja pyrittävä vastaamaan niihin. Erityistilanteissa kasvattajan tulee kiinnittää huomiota omaan ammatilliseen rooliinsa ja tapaansa olla vuorovaikutuksessa vanhempien kanssa. Kasvatuskumppanuuden ylläpitäminen erityistilanteissa voidaan mieltää dialogisuudeksi, jossa kohdataan asia yhdessä ihmetellen ja ratkaisuja etsien. (Kaskela & Kekkonen 2006, 47–48.)

4 LIIKUNTAKASVATUS

4.1 Liikuntakasvatus terveyden edistäjänä

Lasten liikuntakasvatus ja liikunnallisuuden tukeminen ovat tärkeitä asioita nyky-yhteiskunnassa. Lasten elinpiiriin vaikuttaneet yhteiskunnalliset muutokset ovat vähentäneet päivittäisen liikunnan määrää huomattavasti. Kodin viihde-elektroniikan nopea lisääntyminen on muuttanut lasten ajankäyttöä ja runsaan ulkona leikkimisen sijasta lapset viettävät yhä enemmän aikaa sisätiloissa erilaisen viihde-elektroniikan parissa. Aktiivisesti leikkivästä lapsesta on tullut paikallaan pysyvä pelaaja. (Varhaiskasvatuksen liikunnan suositukset 2005, 7.)

Lasten liikuntamäärät 2000-luvun alussa ovat huolestuttavaa luettavaa. Nykymääräinen liikunta vaarantaa lasten normaalia fyysistä kasvua ja kehitystä. (Varhaiskasvatuksen liikunnan suositukset 2005, 7). Kansainvälisesti vertailtuna suomalaisten lasten terveys on erittäin hyvä. Kuitenkin pitkäaikainen sairastavuus lisääntyy kaikissa ikäryhmissä. Lapsista ja nuorista 10 prosentilla on jokin pitkäaikais-sairaus, joista yleisimpiä ovat diabetes, astma, allergiat ja mielenterveyden häiriöt. (Vuori & Miettinen 2000, 95.) Pitkäaikaisen sairastavuuden lisäksi lasten ylipaino on kasvussa. Päivittäisen liikunnan väheneminen yhdessä ravinnosta saatavan energian määrän lisääntymisen kanssa on johtanut siihen, että 10–20 prosenttia lapsista on ylipainoisia. (Varhaiskasvatuksen liikunnan suositukset 2005, 10.)

Lapsen hyvinvointi edellyttää sopivaa levon ja rasituksen suhdetta, monipuolista ravintoa sekä riittävää ulkoilua. Riittävä fyysinen aktiivisuus vähentää monien terveyttä heikentävien tekijöiden ilmenemistä. Aktiivinen ja liikunnallinen elämäntapa omaksutaan jo lapsena ja terveyteen myönteisesti vaikuttavat tekijät kasaantuvat vuosien kuluessa. (Varhaiskasvatuksen liikunnan suositukset 2005, 10.)

4.2 Liikunnan merkitys lapsen kasvussa ja kehityksessä

Lapsella on sisäsyntyinen taipumus liikkumiseen. Liikkuminen eli liikunta on edellytys lapsen normaalille fyysiselle kasvuille ja kehitykselle. Lapsen motorinen kehittyminen vaatii päivittäisiä mahdollisuuksia harjoitella liikkumista. Motoriikka kehittyy, kun lapsi saa riittävästi kokeilla ja opetella uusia taitoja sekä toistaa aiemmin oppimiaan taitoja. (Varhaiskasvatuksen liikunnan suositukset 2005, 10.) Lisäksi fyysinen toiminta voi välillisesti edistää lapsen tiedollista, sosiaalista sekä tunteiden ja tahdon kehitystä. (Numminen 2000, 49–52).

Lapsen motoriset perustaidot muodostuvat ja kehittyvät liikunnan avulla. Tasa-paino-, liikkumis- ja käsittelytaidot harjaantuvat aktiivisuuden ja toistojen kautta. Lapselle tulisi luoda mahdollisuuksia taitojen yhdistelemiseen ja soveltamiseen erilaisissa ympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä erilaisin välinein. Perustaitojen hallinta luo perustan arkielämän toiminnoille, kuten rappusille nousemiselle tai kauppaan kävelemiselle. Lapsilähtöisemmin oppiminen tapahtuu lasten itse keksimien leikkien ja pelien avulla. Hyvät motoriset perustaidot omaava lapsi ottaa innokkaasti osaa vaativimpiinkin leikkeihin ja saa sitä kautta onnistumisenkokemuksia. Uudet elämykset ja onnistumisenkokemukset puolestaan innostavat uusiin kokeiluihin ja aina haastavampaan liikuntaan. (Numminen 2000, 49–52.)

Varhaislapsuudessa fyysinen toiminta on oppimisen väline. Uusia asioita kokeillessaan lapsi oppii monia asioita yrityksen ja erehdyksen kautta. Fyysinen aktiivisuus stimuloi niitä aivojen osia, jotka ovat yhteydessä ajatteluun. Tästä syystä lapset oppivat soveltamaan omaksumiaan taitoja esimerkiksi kouluaineisiin tai muihin taitoihin. Onnistuneen suorituksen aikaansaamat positiiviset tuntemukset lisäävät motivaatiota asian uudelleen tekemiseen. Tällaiset toimintojen toistot edesauttavat hermoston kehittymistä ja toimintojen autonomisoitumista. (Numminen 2000, 49–52.)

Erilaiset leikit ja pelit antavat lapselle mahdollisuuden opetella tunteiden ilmaismista sekä niiden säätelyä. Lapsuuteen kuuluvaa jännityksen kokemista voi harjoitella liikunnallisen leikin avulla. Yhteistoiminnallinen leikki kehittää sosiaalisia taitoja ja kohottaa lapsen itsetuntoa. Toiminnan konkreettisuus auttaa lasta oival-

tamaan yhteisön merkityksen turvallisuudelle ja viihtymiselle. (Numminen 2000, 49–52.)

Riittävä fyysinen aktiivisuus vahvistaa kehoa ja luo pohjan terveelle kehitymiselle. Muun muassa luut vahvistuvat ja verenkierto- ja hengityselimistö kehittyvät sopivassa fyysisessä rasituksessa. Liikkuessa lapsi purkaa suunnatonta energiamääräänsä fyysiseen aktiivisuuteen. Tästä johtuva väsymys on luonnollista ja edesauttaa lapsen riittävän yöunen määrää. (Numminen 2000, 49–52.)

Aikuinen voi tukea lapsen kehitystä luomalla hänelle monipuolisia mahdollisuuksia toteuttaa luontaista liikkumishaluaan. Kodit, kerhot, liikuntaleikkikoulut sekä päiväkodit ovat lapselle tärkeitä liikuntavirikkeiden antajia sekä liikunnallisuuden mahdollistajia. Aikuiset voivat toimia mahdollisuuksien luojina, taustatukena, turvana ja kannustajina. Yhdessä kokeminen ja ihmetteleminen avaavat aikuisellekin uuden, lapsilähtöisen näkökulman lapsen maailmaan. (Numminen 2000, 49–52.)

4.3 Liikunnan suunnittelu varhaisvuosina

Varhaisvuosien liikuntaa ei saa rajata liian tiukkoihin määritelmiin, vaan se tulee mieltää mahdollisimman laajasti. Liikunnan suunnittelun tulisi olla mahdollisimman joustavaa ja avointa. Zimmerin (2001) käyttämä määritelmä ”tilannekeskeinen liikuntakasvatus” kuvaa hyvin sitä joustavuutta, joka lasten liikuntakasvatuksessa on keskeistä. Liikunta nähdään elämään kuuluvana perustarpeena ja liikuntakasvatus on osa varhaiskasvatusta, jonka tavoitteena on lapsen persoonallisuuden terve kehitys. (Karvonen, Siren-Tiusanen & Vuorinen 2003, 95–99.)

Varhaisvuosien liikunnan suunnittelussa pääpaino on sisältöjen valinnalla. Aikuisen tietoiset valinnat liikunnan sisällöistä varmistavat kaikille omaa kehitystasoa vastaavaa liikuntaa. Useimmiten kysymys on ympäristön valmistamisesta liikunnalle suotuisaksi, liikunnan sallimisesta sekä liikunnan oivaltamiseen ohjaamista. Halu liikkumiseen syntyy lapsissa itsessään, mutta aikuisten tulee vaalia lasten

kykyä oppia riemuiten ja oivaltaen. (Karvonen, Siren-Tiusanen & Vuorinen 2003, 95–99.)

Liikuntatoiminnan suunnittelussa on hyvä huomioida vuodenaikojen luoma perusrytmi. Suomessa vuodenaikojen vaihtelu antaa hyviä mahdollisuuksia monipuoliseen liikuntaan ja liikunnan sisällyttämiseen päivittäiseen toimintaan. Vuosisuunnitelma muodostaa päiväkodissa työntekijöille selkeän kokonaiskuvan koko kauden liikunnasta. Suunnitelmaan kirjatut toiminnot eivät tarkoita ainoastaan ohjattua liikuntaa, vaan liikuntaleikkien tulisi kuulua läpäisevästi kaikkiin toimintoihin. (Karvonen, Siren-Tiusanen & Vuorinen 2003, 95–99.)

4.4 Liikuntakasvatus päiväkodissa

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden tueksi on laadittu varhaiskasvatuksen liikunnan suositukset. Varhaiskasvatuksen liikunnan suosituksissa kuvataan tarkemmin, kuinka lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä, oppimista sekä hyvinvointia tuetaan liikunnan avulla. Liikunta määritellään kattamaan kaikki lasten fyysinen toiminta sekä leikki. Suositukset antavat ohjeita liikunnan määrästä, laadusta, liikuntaympäristöstä sekä liikuntavälineistöstä. Ohjeita annetaan myös liikuntakasvatuksen suunnittelusta ja toteutuksesta. (Varhaiskasvatuksen liikunnan suositukset 2005, 3.)

4.4.1 Liikuntakasvatuksen määrä ja laatu

Liikunnan päivittäisen määrän perusteena on hyvä käyttää Nuori Suomen lanseeraamaa ja Ylen lastenohjelma Pikku Kakkosenkin esille tuomaa nyrkkisääntöä: ”Vähintään kaksi tuntia liikuntaa. Joka päivä.” Alakoululaisten ja sitä nuorempien lasten tulisi liikkua päivittäin vähintään kahden tunnin ajan. Liikunnaksi mielletään kaikki liikunta, leikit, koulumatkat ja arjen liikkeelle saavat askareet. Eli päivittäinen kahden tunnin liikunta koostuu kaikesta päivän aikana tapahtuvasta lasta liikuttavasta toiminnasta. (Nuori Suomi 2012.)

Päiväkodissa eri ikäryhmillä on erilaisia liikunnan sisällön ja määrän suosituksia. Alle kolmevuotiaiden lasten liikunta on omaehtoista liikkumista, jota lapsi toteuttaa omasta halustaan ja mielenkiinnostaan. Aikuisen roolina on antaa lapselle tilaa ja aikaa liikkua hänen omien liikuntaedellytyksiensä mukaan niin paljon kuin mahdollista. Kolmevuotiaiden ja sitä vanhempien lasten liikunnan kokonaismäärästä suurimman osan muodostaa päivittäinen omaehtoinen liikunta. Aikuisten tulee huolehtia siitä, että päivittäiselle liikunnalle on riittävän monipuoliset mahdollisuudet. (Varhaiskasvatuksen liikunnan suositukset 2005, 10–11.)

Liikunnan laadun pääperiaatteena on se, että lapsi saa päivittäin harjoittaa motorisia perustaitojaan riittävän monipuolisesti. Pienemmillä lapsilla painopiste on hermostollisissa prosesseissa, joiden kautta lapsi oppii muun muassa kehonhahmotusta. Kehon aktiivisen käytön myötä harjaantuneet hermostolliset prosessit kehittävät kehon hallintaa ja liikkeiden tarkoituksenmukaista käyttöä. (Varhaiskasvatuksen liikunnan suositukset 2005, 12–13.)

Useat tutkijat korostavat varhaisten motoristen kehitysvaiheiden vaikutusta myöhempään kehitykseen. Tiettyjen kehitysvaiheiden puutteellinen kehittyminen vaikeuttaa seuraavien taitojen omaksumista. Tästä syystä useiden toistojen avulla saavutettu vahva motorinen pohja on lapsen kehityksen kannalta tärkeää. (Karvonen 2000, 15–18.) Runsas ja monipuolinen liikkuminen erilaisissa maastoissa kehittää motoristen taitojen automatisoitumista. Tällöin lapsen ei tarvitse miettiä liikkumistaan, vaan hän voi keskittää kaiken huomionsa ympäristön havainnointiin. Hyvin toteutettu liikunnallinen toiminta harjaannuttaa lapsen hermostollisia prosesseja ja tuottaa lapselle erityistä mielihyvää ja tällöin mielihyvän kokemukset ylläpitävät lapsen motivaatiota liikkumista kohtaan. (Varhaiskasvatuksen liikunnan suositukset 2005, 12–14.)

Laadukas liikuntakasvatus edesauttaa lapsen hyvän kehonkuvan muodostumista. Myönteiset kokemukset ja myönteinen palaute osaamisesta luovat edellytyksiä terveen itsetunnon kehittymiselle. Liikunta- ja leikkitilanteissa lapsi on vuorovaikutuksessa toisten lasten ja aikuisten kanssa ja tällöin hän omaksuu sosiaalisen kanssakäymisen eri muotoja. Myönteisellä minäkuvalla ja terveellä itsetunnolla varustettu lapsi oppii leikkiessä huomioimaan muita ja säätelemään sekä omaa

toimintaansa että omien tunteidensa ilmaisemista. (Varhaiskasvatuksen liikunnan suositukset 2005, 14.)

4.4.2 Liikuntakasvatuksen suunnittelu ja toteutus

Päiväkodin henkilöstön on tehtävä varhaiskasvatuksen liikunnan suunnitelma. Tämä suunnitelma jakautuu vuosisuunnitelmaan, kausisuunnitelmaan sekä tuokio-suunnitelmaan. Suunnitelmien avulla varmistetaan se, että kaikkia perustaitoja harjaannutetaan, ohjatun liikunnan sisällöt ovat etukäteen määritelty ja omatoimisen liikunnan mahdollisuudet suunniteltu. (Varhaiskasvatuksen liikunnan suositukset 2005, 16–18.)

Liikuntatilanteiden ohjauksessa tulee käyttää monipuolisesti ja vaihdellen erilaisia opetustyyliä. Tällaisia tyyliä ovat muun muassa komentotyyli, harjoitustyyli, ongelmaratkaisutyyli, ohjattu oivaltaminen sekä lasten omat esitykset. Liikuntatuokiota ohjaava aikuinen luo omalla toiminnallaan tuokion ilmapiirin eli motivaatioilmaston. Hyvin ohjattu ja järjestetty liikuntatuokio antaa tilaa lapsen omille havainnoille, tutkimiselle ja kokeilemiselle. Liikuntatuokion ilmapiirin on oltava riittävän turvallinen, jotta jokainen pystyy osallistumaan ja saa osakseen onnistumisen kokemuksia. (Varhaiskasvatuksen liikunnan suositukset 2005, 20–21.)

Ohjatun liikunnan suuri haaste on löytää vaihtoehtoja kilpailemiselle. Liikunnasta ei saisi tehdä pelkkää kilpailua, jossa vain voitetaan tai hävitään. Lasten on hyvä saada kisailla ja mitellä taitojaan, mutta keskinäisen osaamisen vertailu ei saa olla liian suuressa roolissa. Erilaisten leikkimielisten kisailujen avulla voidaan kehittää kaikkien liikuntataitoja ja samalla tyydyttää kilpailuhenkisimpien tarpeita. Varhaiskasvatuksessa liikunnan tarkoitus on liikunnan avulla auttaa lasta kasvamaan terveeksi hyvinvoivaksi yksilöksi eikä huippu-urheilijaksi. (Pulli 2001, 77–81.)

Varhaiskasvatuksen liikuntakasvatuksessa ohjaajan työn tärkeiksi elementeiksi nousee mielekkäiden, asteittain vaikeutuvia haasteita tarjoavien oppimisympäristöjen luominen. Hienovaraisella toiminnan ohjaamisella oppimisympäristö yhdes-

sä ohjaamisen kanssa auttaa lasta löytämään oikeat liikemallit kussakin ympäristössä toimimiseen. (Sääkslahti 2007, 39–40.)

4.4.3 Liikuntavälineet ja liikuntaympäristö

Oikeanlaiset liikuntavälineet tuovat iloa, vaihtelua ja elämyksiä lasten liikkumiseen. Lapsille on luonteenomaista tutkia ja kokeilla erilaisia välineitä. Samalla lapsi oppii paljon esineen ominaisuuksista, ympäristöstään ja itsestään liikkujana. Lapsen luovuus ja mielikuvitus on hyvä valjastaa myös liikuntavälineiden käyttöön ja kehittelyyn. (Karvonen, Siren-Tiusanen & Vuorinen 2003, 159.)

Lasten liikuntavälineiden tulee olla kestäviä ja myrkyttömistä materiaaleista valmistettuja. Perusvälineitä tulisi olla niin paljon, että jokaisella lapsella olisi oma väline käytettävissä esimerkiksi ohjatun liikuntatuokion aikana. Alle 3-vuotiaille suositeltavia liikuntavälineitä ovat erikokoiset pallot, hernepussit, patjat, mopot, autot, renkaat, mailat sekä ulkoleikkeihin erilaiset vedettävät ja työnnettävät välineet. 3-6 vuotiaille soveltuvat kaikki pienemmillekin suositellut välineet, mutta lisäksi olisi hyvä käyttää vanteita, hyppynaruja, useammanlaisia mailoja, tasapainovälineitä, ilmapalloja, musiikkia, pyöriä ja potkulautoja. (Varhaiskasvatuksen liikunnan suositukset 2005, 28–30.)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa määritellään se, että liikuntavälineiden tulee olla monipuolisia sekä muunneltavia. Välineitä tulee olla myös riittävästi. Lisäksi liikuntavälineiden tulee olla lasten käytettävissä myös omaehtoisen liikunnan ja leikin aikana. (Varhaiskasvatuksen liikunnan suositukset 2005, 28.)

Aikuisella on tärkeä merkitys ympäristön järjestäjänä niin lapsen omaehtoisessa kuin järjestetyssäkin liikunnassa. Hyvässä ympäristössä lapsi tyydyttää liikunnallista toimintatarmoaan ja sosiaaliset taidot kehittyvät leikin aikana. (Hyppänen, Karhu, Sollo, Wennström & Vuorinen 2001, 15.)

Varhaiskasvattajien tehtävänä on luoda liikuntaan houkutteleva ympäristö, poistaa liikuntaan liittyviä esteitä ja opettaa turvallista liikkumista erilaisissa ympäristöis-

sä. Päiväkodin leikki- ja liikuntaympäristön tulisi sisältää tilaa hiekkaleikeille, keinuille, kiipeilytelineelle, liukumäelle sekä pelikentälle. Jos käytössä olevat tilat ovat epätarkoituksenmukaiset, niitä tulee muokata liikuntaan houkutteleviksi tai etsiä liikuntaan soveltuvia tiloja päiväkodin ulkopuolelta. (Varhaiskasvatuksen liikunnan suositukset 2005, 25–27.)

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

5.1 Tutkimuksen tavoite ja tutkimuskysymykset

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää kuinka tyytyväisiä vanhemmat ovat päiväkotiti Vilinän tarjoamaan kasvatuskumppanuuteen ja päiväkodissa toteutettavaan liikuntakasvatukseen. Tavoitteena on myös antaa päiväkodin henkilöstölle tietoa vanhempien näkemyksistä ja mielipiteistä. Tämä tieto antaa päiväkodin henkilöstölle mahdollisuuden arvioida omaa työtään ja sitä kautta kehittää työkäytäntöjään.

Tutkimuskysymykset:

- 1) Kuinka tyytyväisiä vanhemmat ovat päiväkodin tarjoamaan kasvatuskumppanuuteen?
- 2) Kuinka tyytyväisiä vanhemmat ovat päiväkodin tarjoamaan liikuntakasvatukseen?

5.2 Tutkimusympäristö

Päiväkotiti Vilinä on yksityinen päiväkotiti, jonka toimitilat sijaitsevat Hollolassa, noin kolmen kilometrin päässä kuntakeskuksesta. Toimitilana on kodinomainen keltatiilitalo laajoine pihoineen.

Vilinässä on 22 kokopäiväistä hoitopaikkaa 1-5 vuotiailla lapsilla. Työryhmä muodostuu lastentarhaopettajasta, kahdesta lastenhoitajasta, yhdestä oppisopimusopiskelijasta sekä yhdestä avustajasta. Yrityksen omistajat työskentelevät päiväkodissa päiväkodin johtajina sekä lastenohjaajina.

Toiminnan ydinajatuksena on: lapsi liikkuu luonnostaan. Tämän ajatuksen pohjalta toteutetaan päiväkodin liikuntaa. Päiväkotiti ei markkinoi itseään liikuntaan erikoistuneena liikuntapäiväkotinä, vaan liikuntaan innostavana päiväkotinä. Päiväkotiti Vilinässä luodaan ja kehitetään puitteita leppoisaan, rauhalliseen ja iloiseen päivähoitoon. Erityishuomiota kiinnitetään rauhallisiin siirtymiin, omaryhmätöi-

mintaan, lasten leikkiin, erilaisiin leikkipisteisiin ja ennen kaikkea aikuisen läsnä-oloon. (Päiväkoti Vilinän kotisivut, 2010.)

5.3 Tutkimusmenetelmä

Tutkimusmenetelmänä käytettiin tilastollista kyselytutkimusta, eli tutkimus oli luonteeltaan kvantitatiivinen. Kvantitatiivinen tutkimus perustuu suurien aineistojen, edustavien otosten ja tilastollisten menetelmien käyttöön. Kvantitatiivisen tutkimuksen avulla selvitetään lukumääriin ja prosenttiosuuksiin liittyviä kysymyksiä. Kvantitatiivinen tutkimus kuvaa tutkittavia asioita numeeristen suureiden avulla ja tuloksia voidaan havainnollistaa taulukoiden ja kuvioiden avulla. Kvantitatiivisen tutkimuksen avulla saadaan selville olemassa oleva tilanne. Tutkijan osuutta tutkimustuloksissa ei pidetä kovinkaan merkittävänä. (Heikkilä 2004, 16–18.)

Tutkimusmenetelmäksi valittiin kvantitatiivinen tutkimus, koska tutkimuksen tarkoitus edellytti mahdollisimman suuren vastaajajoukon saamista. Vaihtoehtona olisi ollut laadullinen tutkimus, jolloin olisi keskitytty vain muutaman perheen tutkimiseen, mutta sen ei katsottu palvelevan tutkimuksen tarkoitusta. Laadullisella menetelmällä tutkittavista asioista olisi saatu syvempää tietoa, mutta laajempi kuva olisi jäänyt puuttumaan. Tutkimuksen tarkoitus oli selvittää kaikkien vanhempien tyytyväisyyttä ja tätä kautta palvella päiväkotia toiminnan kehittämisessä ja arvioinnissa sekä tarjota vanhemmille mahdollisuus tuoda esiin ajatuksiaan lapsensa päivähoidosta. Tutkimuksesta saatavan tiedon toivottiin aikaansaavan keskustelua päiväkodin toimintatavoista ja niiden sisällöistä. Lisäksi tutkimuksen toivottiin auttavan uusien käytäntöjen löytämisessä ja vanhojen uudelleenarvioinnissa.

Tutkimus toteutettiin strukturoidulla kyselylomakkeella. (LIITE 3). Kyselylomake koostui kolmesta eri osa-alueesta. Ensimmäinen oli hyvin suppea taustatietojen kartoitus. Taustatietojen merkitystä tutkimuksessa ei vähätelty, mutta sitä ei myöskään pidetty oleellisen tärkeänä osana. Toinen osa-alue oli kasvatuskumppanuuteen liittyvät kysymykset ja kolmas alue oli liikuntakasvatukseen liittyvät

kysymykset. Kyselylomakkeessa oli asteikkoihin perustuvia kysymyksiä, monivalintakysymyksiä sekä kannustus avoimiin vastauksiin jokaisen kysymyksen kohdalla. Kysymyksiä oli yhteensä 32 kappaletta.

Mielipideväittämiin perustuvissa kysymyksissä käytettiin 5-portaista Likertin asteikkoa. Vastaaja valitsee asteikolta vaihtoehdon, joka parhaiten kuvaa hänen käsitystään asiasta. Joskus vaihtoehto, jossa ei oteta kantaa asiaan, voidaan jättää pois vastausvaihtoehdoista. (Heikkilä 2004, 53.)

Kyselylomaketta arvioitiin päiväkodin omistajien toimesta ennen tutkimusta. Lisäksi lomaketta esiteltiin kolmella vanhemmalla, joiden lapset ovat kunnallisessa päivähoidossa. Kyselyä arvioitiin selkeäksi ja helposti täytettäväksi. Yksi kommentti oli kateellinen toteamus ”onko siellä muka asiat noin hienosti ja kaikkea tuollaista?”.

5.4 Tutkimuksen luotettavuus

Tehtyä tutkimusta voidaan pitää onnistuneena, jos sen avulla saadaan luotettavia vastauksia tutkimuskysymyksiin. Tärkeä seikka on tutkimuksen validiteetti eli se, että tutkimus mittaa sitä mitä sen pitikin mitata. Validius tarkoittaa systemaattisten virheiden puuttumista tutkimuksesta. Kyselytutkimuksessa virheiden välttämisen onnistuu yleensä hyvin laaditun kyselylomakkeen avulla. (Heikkilä 2004, 29–30.)

Tutkimuksen reliabiliteetilla tarkoitetaan tulosten tarkkuutta sekä mittaustulosten toistettavuutta samanlaisin tuloksin. Tutkimuksen reliaabelius voidaan todeta monin eri tavoin. Kahden eri tutkijan samankaltainen tulos kertoo reliaabelista tutkimuksesta. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2008, 226.)

Laaditun kyselylomakkeen vahvuutena pidin sen selkeyttä. Vaikka kysymyksiä oli 32 kappaletta, niin silti kysely oli melko nopeasti täytettävissä. Tarkasti suunnatuilla väittämillä tutkimus pyrki saamaan vastauksen tarkasti kysyttyihin asioihin. Avoimien vastausten käsittely tuki vastauksia ja antoi tärkeää lisäinformaatio-

ta. Koko prosessin ajan pidin esillä tutkimuksen luotettavuutta ja anonymiteetin säilymistä. Tästä syystä kyselylomakkeessa taustatietoja kartoitettiin melko niukasti. Kysyttiin ainoastaan vastaajan sukupuoli ja se onko perheestä useampi lapsi päiväkodissa. Jälkimmäisellä kysymyksellä kartoitettiin se, jos useampilapsinen vastaaja vastasi eri lapsen kohdalla erilailla.

Tutkijan tehtävänä on olla koko tutkimuksen ajan tarkka ja kriittinen. Tutkijan on tärkeää tulkita saamansa tulokset oikein ja käyttää hallitsemiaan analysointimenetelmiä. Tutkimusta tehdessä pitää muistaa säilyttää totaalinen puolueettomuus eikä vastauksia saa tulkita tulosta palvelevalla tavalla. Tutkijan persoona ei saa vaikuttaa tutkimuksen tulokseen ja tutkimustuloksen tulisi pysyä samana tutkijasta riippumatta. (Heikkilä 2004, 29–30.)

Tutkimuksessa voi aina tapahtua yllättäviä virheitä. Ne voivat johtua mittareiden epätarkkuudesta, mittaukseen vaikuttavista häiriötekijöistä, mittarin heikkoudesta tai mitattavan asian hankaluudesta. Kvantitatiivisen tutkimuksen heikkouksia ovat suuri kato ja otokseen liittyvä epävarmuus. Tutkija ei voi koskaan olla varma onko kyselyyn vastannut otokseen valittu henkilö vai joku muu. Tutkija ei voi koskaan myöskään olla täysin varma, ymmärsikö vastaaja kysymyksen niin kuin tutkija oli tarkoittanut sen ymmärrettävän. (Heikkilä 2004, 66–67.)

Tässä tutkimuksessa riskiä mittausvirheisiin lisäsi kahden kyselyn lähettäminen jokaiseen kotiin. Tarkoituksena oli, että jokainen äiti ja isä vastaavat kysymyksiin itsenäisesti. Tämän toiveen tutkija myös kertoi vanhemmille informoidessaan heitä tutkimuksesta. Kuitenkin tämä lähtökohta oli altis sille, että kysymyksistä keskustellaan, ja vastaus saattoi lopulta olla puolison mielipide tai ainakin sen johdotelema.

Alhainen vastausprosentti eli vastausten kato on suuri riskitekijä. Katoon vaikuttaa yleensä se, kuinka tärkeänä vastaajat tutkittavaa asiaa pitävät. Tutkijan tulee paneutua huolellisesti kyselylomakkeen laadintaan, ulkoasuun sekä saatekirjeeseen. Vastausaikakin tulee suunnitella tarkasti. Liian pitkä vastausaika saattaa aiheuttaa kyselyn unohtumisen ja pienentää vastausprosenttia. (Heikkilä 2004, 66–67.)

Tässä tutkimuksessa tutkittavien määrä oli melko pieni, joten suureen katoon ei ollut varaa. Tästä syystä päiväkodin kevätjuhlan yhteydessä järjestettiin pienimuotoinen tutkimuksen esittelytilaisuus, jossa vastaajia motivoitiin osallistumaan tutkimukseen ja käytiin läpi tutkimukseen liittyviä asioita. Vastausajan umpeuduttua vanhempia muistutettiin tutkimuksesta sähköpostin välityksellä ja näin vastauksia saatiin 36 kappaletta. Vastausprosentiksi muodostui näin 90 %.

5.5 Tutkimuksen suorittaminen

Tutkimuksesta kerrottiin vanhemmille toukokuussa 2011 päiväkodin kevätjuhlan yhteydessä. Tutkimuksen luotettavuuden kannalta henkilökohtainen tiedottaminen oli tärkeää, koska tutkijan vaimo työskentelee päiväkodissa. Henkilökohtainen informointi selkeytti vanhemmille tutkimusaineiston käsittelyä ja toivottavasti se lisäsi heidän uskoaan anonymiteetin säilyttämisestä.

Kyselylomakkeet saatekirjeineen (LIITE 2) jaettiin päiväkodin kautta syyskuussa 2011. Jokaiseen perheeseen toimitettiin kaksi kyselylomaketta, toinen isälle ja toinen äidille. Yhteensä kyselylomakkeita toimitettiin 40 kappaletta. 17 perheelle kyselyt toimitettiin päiväkodin kautta ja kolmelle perheelle postitse. Näiden kolmen perheen lapsi oli ollut Vilinässä hoidossa, mutta hoitosuhde oli päättynyt keväällä 2011. Kaikki vastaukset palautettiin suljetussa kirjekuoressa päiväkodin eteisessä sijaitsevaan ”postilaatikkoon” tai valmiissa palautuskuoressa päiväkodille. Määräaikaan mennessä vastauksia palautui 26 kappaletta. Tämän jälkeen päiväkodin henkilöstö muistutti kyselystä sähköpostitse ja seuraavalla viikolla palautui vielä 10 vastausta. Yhteensä vastauksia palautui 36 kappaletta. Vastaukset ja kaantuivat tasan isien ja äitien kesken.

Tutkimusta varten päiväkoti Vilinän omistajan myönsivät tutkimusluvan. (LIITE 1).

6 TUTKIMUKSEN TULOKSET

6.1 Tutustuminen ja päiväkotiin sopeutuminen

Kaksi ensimmäistä kysymystä käsittelivät päiväkotiin tutustumista sekä alkuvaiheen sopeutumista. 83 % vanhemmista oli täysin samaa mieltä siitä, että tutustumista päiväkotiin ennen hoidon aloittamista oli riittävää. Äitien kohdalla täysin samaa mieltä oli 94 % ja isien kohdalla 72 %. Vain 3 % vastaajista oli hieman eri mieltä tutustumisen riittävydestä.

Päivähoidon alkuvaiheessa lapsen sopeutumisen eteen tehtiin riittävästi töitä 78 % prosenttien mielestä. 19 % oli melko samaa mieltä ja 3 % ei osannut vastata väitteeseen.

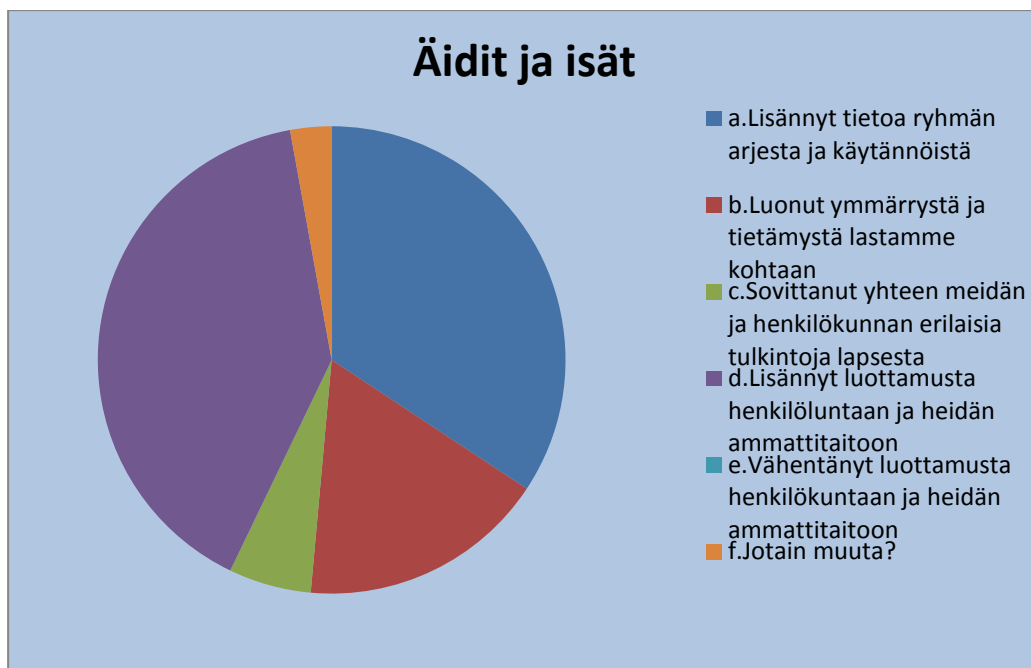
6.2 Kasvatuskeskustelut

67 % vanhemmista oli täysin samaa mieltä kasvatuskeskustelujen tärkeydestä. Loput 28 % olivat melko samaa mieltä ja vastanneista 5 % ei osannut vastata. Äideistä 89 % oli täysin samaa mieltä kasvatuskeskustelujen tärkeydestä, kun puolestaan isistä enemmistö (50 %) oli melko samaa mieltä. Kasvatuskeskusteluja koskevilla kysymyksissä kaksi vastaajaa ilmoitti, että ei ole vielä osallistunut kasvatuskeskusteluun.

47 % vastaajista oli täysin samaa mieltä kasvatuskeskustelujen määrän riittävydestä ja sama määrä vastaajista oli melko samaa mieltä. 3 % oli hieman eri mieltä ja 3 % täysin eri mieltä. Äitien vastauksissa 56 % oli melko samaa mieltä ja isien enemmistö oli täysin samaa mieltä.

Vanhempien vastaukset liittyen lapsikohtaisten kasvatuskeskustelujen vaikutuksiin olivat melko samansuuntaisia. 34 % vanhemmista koki keskustelun lisänsä heidän luottamusta henkilökuntaan ja heidän ammattitaitoonsa. Lähes yhtä suuri määrä vastaajista (33 %) piti tärkeänä keskustelun lisäämää tietoa ryhmän arjesta ja käytännöistä. (Kuvio 2) Varsinkin äitien kohdalla vastausvaihtoehdot A ja C

korostuivat, kun isien vastaukset jakaantuivat tasaisemmin neljän ensimmäisen vastausvaihtoehdon välille. Yksikään vastaajista ei kokenut keskustelujen vähentäneen luottamusta henkilökuntaan ja heidän ammattitaitoonsa. Yksi vastaajista vastasi jotain muuta ja yksi jätti vastaamatta tähän kysymykseen.

Kuvio 2. Kasvatuskeskustelut päiväkodin henkilöstön kanssa ovat

61 % vanhemmista oli melko samaa mieltä siitä, että kasvatuskeskustelu on lisännyt ymmärrystä omaa lasta kohtaan. Täysin samaa mieltä oli 30 % ja täysin eri mieltä 6 % vastaajista. Äitien kohdalla 39 % oli täysin samaa mieltä kun isien kohdalla vastaava vastausprosentti oli 22.

6.3 Päiväkotikasvatus ja suhde henkilökuntaan

Vanhemmista 64 % oli täysin samaa mieltä siitä, että päiväkotikasvatus tukee vastaajien kotikasvatusta. Lopuista vastauksista 31 % oli melko samaa mieltä ja 5 % ei osannut sanoa kantaansa.

80 % vanhemmista ja 95 % äideistä oli täysin samaa mieltä siitä, että henkilökunta arvostaa vanhemman mielipidettä lasta koskevilla asioilla. Isistä 67 % oli täysin samaa mieltä ja 28 % melko samaa mieltä.

67 % vanhemmista oli täysin samaa mieltä siitä, että henkilökunta toteuttaa lapsen hoitoon liittyviä toiveita. 30 % oli melko samaa mieltä ja loput 3 % ei osannut sanoa. Äideistä ja isistä sama määrä (67 %) oli täysin samaa mieltä asiasta.

89 % vanhemmista oli täysin samaa mieltä siitä, että he luottavat henkilöstön ammattitaitoon lapsen hoidossa. Äideistä 100 % oli väitteen kanssa täysin samaa mieltä.

69 % vanhemmista oli täysin samaa mieltä siitä, että he pystyvät keskustelemaan henkilökunnan kanssa vaikeistakin asioista. 25 % oli melko samaa mieltä ja 11 % ei osannut sanoa. Äideistä täysin samaa mieltä oli 78 % ja isistä 50 %.

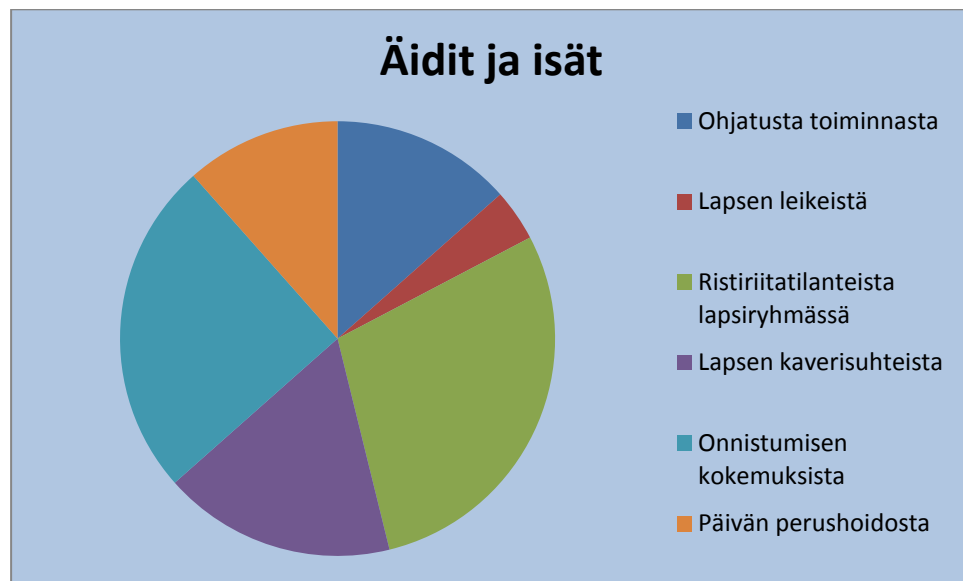
Kysymyksessä 16 kysyttiin kokevatko vanhemmat tulleet kuulluiksi lapsensa asioissa. 75 % oli täysin samaa mieltä ja 22 % melko samaa mieltä. Äitien kohdalla täysin samaa mieltä oli suurempi osa kuin isien kohdalla.

6.4 Päivittäiset kohtaamiset ja tiedonkulku

56 % vanhemmista oli täysin samaa mieltä siitä, että päivittäiset keskustelut henkilökunnan kanssa antavat riittävästi tietoa lapsen päivästä. 8 % vastanneista oli hieman eri mieltä ja loput 36 % melko samaa mieltä.

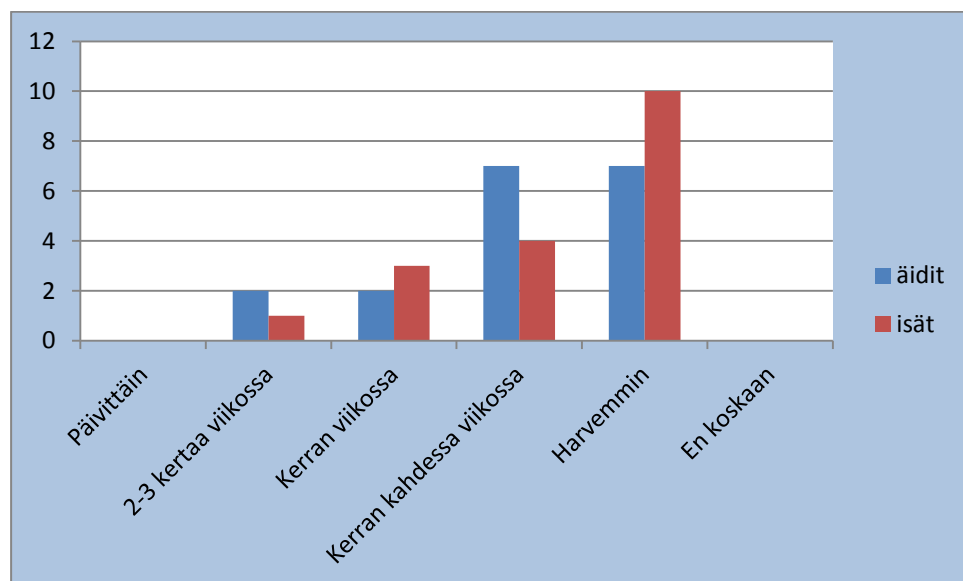
Kuukauden kirje antaa kivasti tietoa kuukauden teemasta ja käsillä olevista asioista ja ilmiöistä, joita lasten kanssa Vilinässä ihmetellään.

Vanhempien vastaukset siitä, mistä hoitopäivään liittyvistä asioista he haluaisivat kuulla, jakaantuivat tasaisesti kuuden vaihtoehdon välille. Eniten (28 %) haluttiin kuulla lapsiryhmän ristiriitatilanteista ja toiseksi eniten (23 %) onnistumisen kokemuksista. (Kuvio 3) Äitien ja isien vastaukset jakaantuivat lähes identtisesti eri vastausvaihtoehtojen kesken. Ainoa merkittävä ero oli lapsen leikkien kohdalla, josta isät halusivat kuulla hieman äitejä useammin.

Kuvio 3. Mistä asioista haluaisitte kuulla lapsen hoitopäivään liittyen?

Päiväkodin ylläpitämää lapsikohtaista blogia käytettiin seuraavalla tavalla. Kaikista vastanneista 47 % luki blogia harvemmin kuin kerran kahdessa viikossa. 31 % luki kerran kahdessa viikossa ja 14 % kerran viikossa. Päivittäin blogia ei lukenut yksikään vastaajista, mutta 2-3 kertaa viikossa 8 % vanhemmista. Äitien vastaukset jakaantuivat tasaisemmin kuin isien ja isistä yli puolet luki blogia harvemmin kuin kerran kahdessa viikossa. (Kuvio 4).

Kuvio 4. Kuinka usein luen Vilinän lapsikohtaista blogia

39 % vanhemmista oli melko samaa mieltä siitä, että lapsikohtaisesta blogista saa sopivasti lisätietoa lapsen hoitopäivästä. 33 % oli täysin samaa mieltä, kun taas 11 % oli hieman eri mieltä ja 3 % täysin eri mieltä.

6.5 Liikuntatilat ja liikuntavälineet

67 % vanhemmista oli täysin samaa mieltä siitä, että päiväkodin sisätilat antavat hyvät mahdollisuudet liikkumiselle. 25 % oli melko samaa mieltä. 64 % oli täysin samaa mieltä sisäliikuntatilojen riittävästä käytöstä liikunnallisuuden tukemisessa. Äideistä 78 % oli täysin samaa mieltä, kun isistä täysin samaa mieltä oli 50 %.

69 % vanhemmista oli täysin samaa mieltä siitä, että sisätiloissa on riittävästi liikunnalliseen leikkiin innostavaa leikkivälineistöä.

75 % vanhemmista oli täysin samaa mieltä siitä, että ulkotilat antavat hyvät mahdollisuudet lasten liikkumiselle. 22 % oli melko samaa mieltä. 72 % oli täysin samaa mieltä siitä, että ulkotiloja käytetään riittävän hyvin liikunnallisuuden tukemiseen.

Plussaa myös pihan puista, joissa saa kiipeillä.

Ulkotilojen leikkivälineistön riittävydestä oli täysin samaa mieltä 61 % vanhemmista. 33 % oli melko samaa mieltä.

17 % vanhemmista oli sitä mieltä, että päiväkotit hyödyntää sopivasti ulkopuolisia liikuntatiloja. 42 % oli melko samaa mieltä ja 16 % hieman eri mieltä. 25 % ei osannut vastata.

Päiväkotit hyödyntää hienosti lähimetsiä ja opettavat lapset liikkumaan luonnossa ja samalla kunnioittamaan sitä.

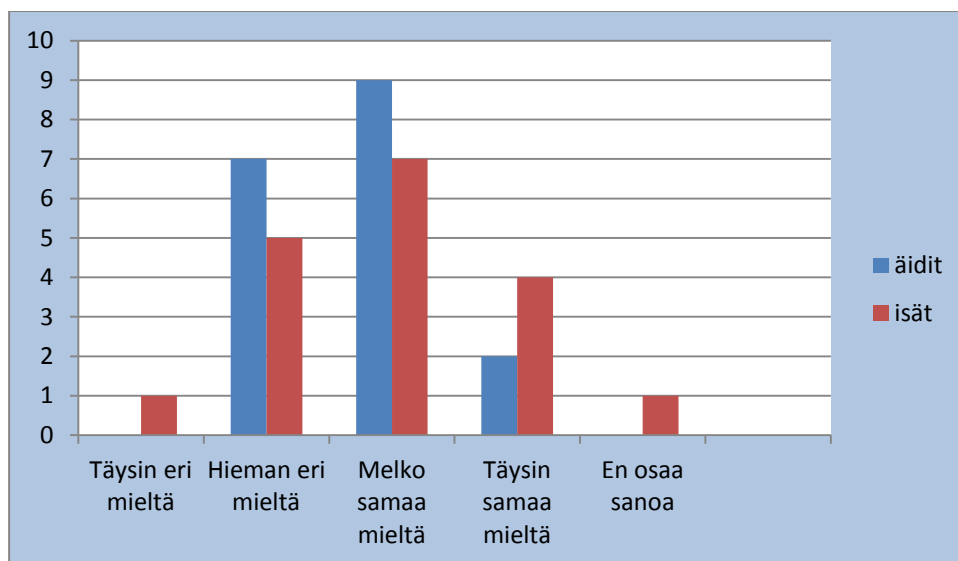
6.6 Liikunnallisuuden toteuttaminen

78 % oli täysin samaa mieltä siitä, että päiväkodin henkilökunta kannustaa lapsia liikunnalliseen leikkiin. 8 % oli melko samaa mieltä ja 3 % hieman eri mieltä.

66 % vanhemmista oli täysin samaa mieltä siitä, että päiväkotitukee liikunnallisen elämäntavan omaksumisessa. 22 % vastaajista oli melko samaa mieltä ja 3 % hieman eri mieltä.

Liikuntavälineiden riittävän turvallisesta käytöstä oli täysin samaa mieltä 58 % vanhemmista. 28 % oli melko samaa mieltä, kun 11 % ei osannut vastata.

Enemmistö vastaajista (44 %) oli melko samaa mieltä siitä, että he ovat saaneet päiväkodin kautta uusia ideoita lapsen liikkumiseen. 33 % oli hieman eri mieltä ja 3 % täysin eri mieltä. (Kuvio 5)

Kuvio 5. Päiväkodin kautta olen saanut uusia ideoita lapsen liikkumiseen

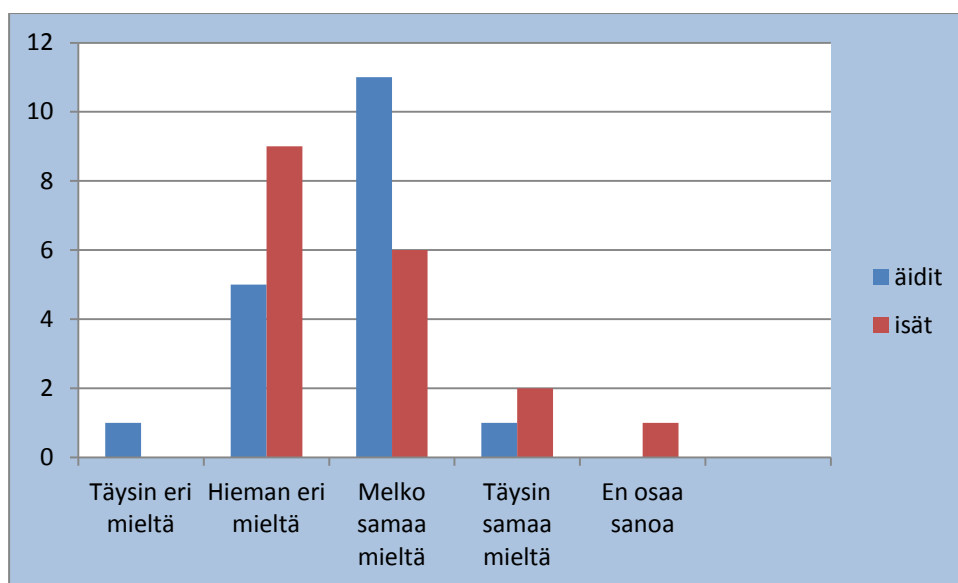
Suuri enemmistö (83 %) vanhemmista oli täysin samaa mieltä siitä, että päiväkodin liikuntahetket ovat lapselle mieluisia. 11 % oli melko samaa mieltä ja loput 6 % ei osannut sanoa.

En ihan tarkkaan tiedä mitä kaikkea liikuntaa päivän aikana on, mutta lapsemme viihtyy hyvin Vilinässä ja jumppailee mielellään kotona, joten luultavasti vilinästä opittua.

Ohjatun liikunnan määrän riittävydestä vastaukset jakautuivat tasaisesti. 36 % oli täysin samaa mieltä ja 36 % oli melko samaa mieltä. 3 % oli hieman eri mieltä ja 25 % ei osannut sanoa. Äitien vastausten kohdalla noin kolmannes äideistä vastasi vastausvaihtoehdon 5.

Puolet vanhemmista oli täysin samaa mieltä siitä, että aikaa ja mahdollisuuksia omatoimiseen liikuntaan on riittävästi. 31 % oli melko samaa mieltä ja 19 % ei osannut sanoa.

Enemmistö vanhemmista (47 %) oli melko samaa mieltä siitä, että he ovat tietoisia mitä päiväkodin liikuntakasvatus pitää sisällään. 39 % oli hieman eri mieltä ja 3 % täysin eri mieltä. (Kuvio 6)

Kuvio 6. Olen tietoinen siitä, mitä päiväkodin liikuntakasvatus pitää sisällään

Vanhemmista 53 % oli melko samaa mieltä siitä, että he ovat tyytyväisiä päiväkodin liikuntakasvatuksen sisältöön. 29 % oli täysin samaa mieltä ja 15 % ei osannut sanoa.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

7.1 Tyytyväisyys kasvatuskumppanuuteen

Tutkimuksen perusteella vanhemmat ovat pääasiassa tyytyväisiä päiväkotivilinän kanssa toteutettavaan kasvatuskumppanuuteen. Kasvatuskumppanuutta koskevissa kysymyksissä vanhempien mielipiteet olivat pääsääntöisesti positiivisia ja vastausten hajonta oli pientä. Osassa vastauksista äitien ja isien mielipiteet jakaantuivat toisistaan poikkeavalla tavalla.

Vanhemmat olivat tyytyväisiä päivähoidon aloittamista edeltävään tutustumiseen ja alkuvaiheen sopeutumisjaksoon. Äitien vastauksissa korostui tyytyväisyys tutustumiseen ja päiväkotiin sopeutumiseen, kun isät olivat hieman lievemmin tyytyväisiä.

Kasvatuskeskustelujen tärkeydestä oltiin myös yksimielisiä. Yksikään vastaajista ei kyseenalaistanut kasvatuskeskustelujen tärkeyttä. Äidit kokivat keskustelut tärkeämmiksi kuin isät, vaikka isienkin vastaukset puolsivat kasvatuskeskustelujen tärkeyttä.

Mielipiteet kasvatuskeskustelujen riittävydestä jakaantuivat mielenkiintoisella tavalla. Täysin samaa mieltä oli lähes puolet vastaajista, mutta äideistä enemmistö oli melko samaa mieltä. Isien kohdalla enemmistö oli täysin samaa mieltä. 6 % vastaajista oli osittain eri mieltä keskustelujen riittävydestä. Kyselyssä ei selvitetty sitä, olisivatko vastaajat kaivaneet enemmän keskusteluja vai oliko niiden määrä nykyisellään liian suuri.

Kasvatuskeskustelujen sisällöllisistä vaikutuksista nousi esille kaksi tekijää. Vanhemmat kokivat keskustelujen lisännen luottamusta henkilökuntaan ja lisännen tietoa lapsen arjesta. Isien vastaukset jakaantuivat tasaisemmin ja isät kokivat (äitejä enemmän) keskustelujen lisännen ymmärrystä ja tietämystä omaa lasta kohtaan sekä sovittanut yhteen perheen ja päiväkodin henkilöstön erilaisia tulkintoja lapsesta.

Vastaajat olivat todella yksimielisiä siitä, että henkilökunta arvostaa heidän mielipiteitään lapsen asioissa. Äidit kokivat vanhempien mielipiteiden huomioimisen suurempana kuin isät. Lisäksi vanhemmat kokivat päiväkodin henkilökunnan huomioivan heidän lapsensa hoitoa koskevia toiveitaan kiitettävästi. Sekä isien että äitien vastauksista kolmannes oli täysin samaa mieltä tästä asiasta.

Luottamus päiväkodin henkilökunnan ammattitaitoon on myös korkea. Äideistä kaikki vastaajat olivat täysin samaa mieltä asiasta. Isien kohdalla vastauksissa oli pientä hajaannusta, mutta eri mieltä asiasta ei heistäkään ollut kukaan. Tärkeä asia kasvatuskumppanuudessa on myös kyky ja mahdollisuus puhua vaikeistakin asioista. Tätä kysyttäessä osa vastaajista ei osannut sanoa kantaansa, mutta kuitenkin enemmistö koki pystyvänsä keskustelemaan vaikeistakin asioista. Äitien kohdalla asia koettiin helpommaksi, mutta isilläkään ei asian suhteen ollut vaikeuksia.

Vuorovaikutus ja viestintä päivittäisissä kohtaamisissa on haastavaa. Vanhemmat kokivat saavansa riittävästi tietoa lapsen päivän kulusta, vaikka hieman eriäviäkin mielipiteitä ilmeni. Isien ja äitien vastauksien jakaumassa ei ollut kovinkaan suurta eroa, eli päivittäinen tiedonkulku ei ole riippuvainen tavattavan vanhemman sukupuolesta.

Hoitopäivään liittyvistä asioista haluttiin kuulla onnistumisen kokemuksista sekä ristiriitatilanteista. Isien vastauksissa päivän leikkien osuus oli äitien vastauksia suurempi. Ristiriitatilanteista kuuleminen oli tärkein kumpienkin vastauksissa. Vastausten perusteella voi päätellä, että vanhemmat haluavat tietoa erilaisista asioista lapsen hoitopäivään liittyen. Kaikki lomakkeen valmiiksi muotoillut vastausvaihtoehdot olivat vastauksissa edustettuina ja prosentuaalisestikin melko tasaisesti jakaantuneena.

Lapsikohtaisen blogin käyttö oli yllättävän vähäistä. Enemmistö luki blogia harvemmin kuin kerran kahdessa viikossa. Viidennes vastaajista luki blogia viikoittain. Varsinkin isien kohdalla blogia luettiin harvoin, ja äitienkin vastausjakauma oli melko samansuuntainen. Blogin koettiin kuitenkin antavan sopivasti lisätietoa lapsen hoitopäivästä. Eriäviäkin mielipiteitä ilmeni, erityisesti isien vastauksissa.

Blogissa esiintyviin kuviin oltiin tyytyväisiä, mutta esille nousi myös toive saada blogiin enemmän taustatietoa kuvista.

7.2 Tyytyväisyys liikuntakasvatukseen

Päiväkodin sisäliikuntatilojen liikuntamahdollisuuksiin vanhemmat olivat pääasiassa tyytyväisiä. Erityiskiitosta vanhemmat antoivat liikuntatilan päivittäisestä vapaasta käytöstä. Yksikään vastaajista ei ollut eri mieltä sisätilojen antamista liikuntamahdollisuuksista eikä niiden käytöstä. Isät kaipasivat äitejä enemmän sisätilojen käyttöä liikunnan tukemiseen, vaikka isätkin olivat tyytyväisiä nykyiseen käyttöön. Sisätilojen leikkivälineistöön oltiin myös tyytyväisiä.

Päiväkodin ulkotilojen antamiin liikuntamahdollisuuksiin sekä ulkotilojen käyttöön oltiin tyytyväisiä. Kolme neljästä vastaajasta oli täysin samaa mieltä tilojen riittävydestä. Verrattuna edellä mainittuihin kysymyksiin vanhemmat kaipasivat hieman lisää liikunnalliseen leikkiin sopivaa leikkivälineistöä. Erityistä kiitosta päiväkotia ympäröivästä luonnon hyödyntämisestä.

Päiväkodin ulkopuolisten liikuntatilojen hyödyntäminen jakoi mielipiteitä. Osa vastaajista kaipasi kunnallisten liikuntapaikkojen aktiivisempaa käyttöä, mutta vastauksissa ymmärrettiin myös sijainnin tuomat rajoitukset. Vanhemmat olivat tyytyväisiä päiväkotia ympäröivässä luonnossa tapahtuvaan liikuntaan ja siinä samalla tapahtuvaan ympäristökasvatukseen. Äideistä lähes puolet ei osannut sanoa mielipidettään kysymykseen, kun isistä vain yhdellä ei ollut mielipidettä asiasta.

Liikuntavälineiden turvallisuus jakoi hieman mielipiteitä. Kuitenkin yli puolet piti liikuntavälineitä ja niiden käyttöä riittävän turvallisena. Isien vastaukset jakaantuivat tasaisemmin äitien vastauksiin verrattuna ja isät eivät pitäneet liikuntavälineiden turvallisuutta yhtä korkeana kuin äidit. Hieman eri mieltä riittävästä turvallisuudesta oli kuitenkin vain 3 % vastaajista ja 10 % ei osannut sanoa.

Päiväkodin henkilökunnan koettiin kannustavan lapsia liikunnalliseen leikkiin. Samoin päiväkodin koettiin tukevan liikunnallista ja aktiivista elämäntapaa. Reilu kolmannes vastaajista eivät kokeneet saaneensa päiväkodin kautta uusia ideoita lapsen liikuttamiseen. Enemmistö kuitenkin koki saaneensa ideoita ja vain yksi vastaajista ei osannut vastata.

Päiväkodin liikuntahetket koettiin lapsille mieluisiksi ja ohjatun liikunnan määrää pidettiin riittävänä. Ohjatun liikunnan määrää koskevassa kysymyksessä täysin samaa mieltä ja melko samaa mieltä saivat saman määrän vastauksia. Neljännes vastaajista ei osannut sanoa kantaansa. Vanhemmat pitivät lasten omatoimiseen liikuntaan varattua aikaa riittävänä.

Vanhemmat olivat tyytyväisiä päiväkodin liikuntakasvatuksen sisältöön. 80% oli joko täysin samaa mieltä tai melko samaa mieltä kysymykseen tyytyväisyydestään päiväkodin liikuntakasvatukseen. Melko suuri osa vastaajista ei osannut sanoa mielipidettään. Isien ja äitien vastaukset jakaantuivat lähes identtisesti eri vastausvaihtoehtojen välille.

Vanhempien tietoisuus päiväkodin liikuntakasvatuksen sisällöstä oli yllättävän vähäistä. Noin 40 % vastaajista oli hieman tai täysin tietämättömiä liikuntakasvatuksen sisällöstä. Isät kokivat olevansa selkeästi tietämättömämpiä liikuntakasvatuksen sisällöistä kuin äidit. Yli puolet vastaajista kuitenkin koki olevansa tietoinen liikuntakasvatuksen sisällöistä, vaikka täysin samaa mieltä olevien määrä oli melko pieni.

8 POHDINTA

Kertoessani päiväkodin vanhemmille tutkimuksestani ja sen toteuttamisesta yksi isä epäili tutkimustulosten olevan yltiöpositiivisia. Hän epäili vanhempien olevan äärettömän tyytyväisiä päiväkodin toimintaan ja uskoi sen näkyvän vastauksissa. En ollut hänen kanssaan eri mieltä, mutta kerroin pyrkiväni luomaan sellaisen kyselyn, jotta yleisen tyytyväisyyden takaa nousisi esille muitakin mielipiteitä. Sellaisen, jossa olisi mahdollista olla tyytyväinen, mutta silti löytää parannettavaa ja kehitettävää.

Nyt voin todeta kyseisen isän olleen oikeassa, mutta onneksi myöskään minä en ollut aivan väärässä. Tutkimustuloksista näkyy kautta linjan tyytyväisyys päiväkodin toimintaan, mutta onnistuin kuitenkin löytämään kehittämisideoita ja saamaan esiin myös eriäviä mielipiteitä. Tämä oli tutkimuksen kannalta hyvä asia, sillä vaarana oli liian tyytyväinen kohderyhmä, jolloin tutkimustulokset eivät anna mitään toimintaa kehittävää tietoa.

Tutkimuksessani pyrin keskittymään tiettyihin kasvatuskumppanuuden osa-alueisiin juuri sen takia, etteivät kysymykset jää liian yleiselle tasolle. Samoin liikuntakasvatusta koskevissa kysymyksissä pyrin pilkkomaan kysymykset riittävän yksityiskohtaisiksi, jotta tuloksista olisi luettavissa muutakin kuin yleisellä tasolla toteutuva tyytyväisyys tai tyytymättömyys.

Tutkimustulosten perusteella päiväkodin vanhemmat olivat tyytyväisiä päiväkodin tarjoamaan kasvatuskumppanuuteen. Vastauksien perusteella äidit olivat muuta-miin asioihin yksimielisesti tyytyväisiä, kun taas isien mielipiteet olivat hieman kriittisempiä. Yksi syy tällaisen jakauman ilmenemisessä voi olla äitien suurempi tietoisuus lasten päivähoidosta niin Vilinässä kuin muuallakin. Näissä kysymyksissä äitien vastauksissa saattoi näkyä tiedostamaton vertailu muihin päiväkoteihin tai muiden kokemukset, sillä yhdessä vastauksessa todettiin: ”Asioiden olevan Vilinässä niin hyvin”. Vaikutusta voi olla myös Tauriaisen (2000) teorialla, jonka mukaan vanhempien osallistumisen kasvaminen ja suuret odotukset suhteessa päivähoitoon saattavat näkyä kriittisempinä mielipiteinä asiakastyytyväisyys-

kyselyissä. Vanhemmat joiden odotukset päivähoitoa kohtaan ovat pienet ja osallisuus vähäisempää ovat pääasiassa tyytyväisempiä saamansa palveluun.

Kasvatuskeskustelut koettiin tärkeäksi ja niiden koettiin lisänneen tietoa lapsen toimista päivän aikana sekä vahvistaneen luottamusta henkilökunnan ammattitaitoon. Luottamus henkilökuntaan oli vahva, mikä edesauttaa vaikeidenkin asioiden jakamista henkilökunnan kanssa.

Hieman yllättävää oli lapsikohtaisen blogin vähäinen käyttö. Blogin avulla olisi helppo saada pientä lisätietoa lapsen kuulumisista päiväkodissa juuri silloin, kun itse ehtii blogiin perehtymään. Johtuuko blogin vähäinen käyttö sen sisällöistä, blogista tiedottamisesta vai jostain muusta? Vastauksissa blogiin kaivattiin vielä lisää tarinoita kuvien tueksi.

Liikuntakasvatukseen oltiin myös tyytyväisiä. Huomioitavia asioita nousi esille muutama. Yllättävän suuri osa vastaajista oli melko tietämättömiä siitä, mitä päiväkodin liikuntakasvatus pitää sisällään. Omatoiminen liikunta tapahtuu leikin ohessa ja ohjatusta liikunnasta on päiväkodilla materiaalia kaikkien saatavissa. Ilmeisesti vanhemmat ovat riittävän tyytyväisiä liikunnan toteuttamisesta, koska he eivät ole kokeneet tarpeelliseksi tutustua materiaaleihin. Mahdollista on myös se, että päiväkodin henkilöstö ei ole riittävästi tuonut esiin materiaalien olemassaoloa.

Vanhemmat kokivat hyvänä asiana luonnossa tapahtuvan liikunnan. Ympäröivän metsän ja päiväkodin pihan luova käyttö sai kiitosta. Ulkopuolisten liikuntapalvelujen käyttöä vanhemmat toivoivat enemmän, mutta vastauksissa näkyi myös ymmärrys päiväkodin sijainnin aiheuttaviin rajoituksiin. Kunnallisten liikuntapaikkojen käyttö vaatisi kuljetusta, joka hankaloittaa asian toteuttamista.

Liikuntavälineiden turvallisuuteen ei oltu aivan niin tyytyväisiä kuin muihin ulkoisiin puitteisiin. Tämä oli hieman yllättävää, sillä ulkopuolista hoitoa vaatineita onnettomuuksia päiväkodilla ei ole juurikaan tapahtunut. Hieman yllättävä oli myös se, että isät eivät pitäneet liikuntavälineitä niin turvallisina kuin äidit.

Tutkimuksessani sain vastauksia asettamiini tutkimuskysymyksiin. Lisäksi tutkimuksessani nousi esille ideoita päiväkodin toiminnan konkreettiseen kehittämiseen. Vanhemmat esittivät ideoita muun muassa blogin kehittämisestä ja leikki-mielisestä tempputodistuksesta, jossa arvioitaisiin kannustavasti ja lapsenmielisesti lapsen toimintakauden aikana oppimia liikunnallisia suorituksia.

Tässä mittakaavassa toteutettu tutkimus pystyy keskittymään vain muutamaankin asiakokonaisuuteen, joten jatkotutkimusaiheita olisi runsaasti. Tutkimukseni keskittyi vanhempien mielipiteisiin ja heidän tyytyväisyyteen, mutta olisi mielenkiintoista tutkia myös lasten mielipiteitä ja kokemuksia päiväkodin liikunnasta. Kasvatuskumppanuuden kohdalla oiva jatkotutkimusaihe voisi olla se, kokevatko vanhemmat ja päiväkodin henkilöstö kasvatuskumppanuuden toteutumisen samalla tavalla.

LÄHTEET

Heikkilä, T. 2004. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita Prima Oy.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2008. Tutki ja kirjoita. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

Hujala-Huttunen, E. & Nivala, V. 1996. Yhteistyö päivähoidossa. Kasvatuksen lapsikohtainen suunnittelu yhteistyössä vanhempien kanssa. Oulu: Varhaiskasvatus 90 Oy.

Hujala, E., Puroila, E-M., Parrila, S. & Nivala, V. 2007. Päivähoidosta varhaiskasvatukseen. Hyvinkää: T-Print.

Kaskela, M. & Kekkonen, M. 2006. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta. Vaa-jakoski: Gummerus Kirjapaino Oy.

Karvonen, P. 2000. Hyppää pois! Lapsen motoriikan arviointi ja kehittäminen. 1. painos. Tampere: Tammer-Paino Oy.

Kuokkanen, H. 2006. Kasvatus ja varhaiskasvatus. Teoksessa Häkkä, A., Kuokkanen, H. & Virolainen A. (toim.) Lapsen parhaaksi. Lähihoitaja varhaiskasvattajana. Helsinki: Edita Prima. 37–40.

Lundan, A. 2009. Kutsu dialogisuuteen. Tampere: Tampereen yliopistopaino Oy.

Munter, H. 2002. Lapsi aloittaa päivähoidon. Teoksessa Helenius, A., Karila, K., Munter, H., Mäntynen, P. & Siren-Tiusanen, H. (toim.) Pienet päivähoidossa. Alle kolmevuotiaiden lasten varhaiskasvatuksen perusteita. Juva: WS Bookwell Oy. 35–57.

Numminen, P. 2000. Millainen merkitys liikunnalla on varhaislapsuudessa? Teoksessa Miettinen, M. (toim.) Haasteena huomisen hyvinvointi – miten liikunta lisää mahdollisuuksia? Jyväskylä: Painoporras Oy. 49–52.

Ojala, T. & Uutela, A. 2003. Rakentava vuorovaikutus. Porvoo: WSOY.

Outinen, M., Holma, T. & Lempinen, K. 1994. Laatu ja asiakas. Laatutyöskentely sosiaali- ja terveysalalla. Juva: WSOY:n graafiset laitokset.

Pulli, E. Liikuntaa esiopetukseen. 2001. Tampere: Tammer-Paino Oy.

Sääkslahti, A. 2007. Liikunta varhaiskasvatuksessa. Teoksessa Heikonaro-Johansson, P. & Huovinen, T. (toim.) Näkökulmia liikuntapedagogiikkaan. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, liikuntatieteiden laitos, kirjoittajat ja Werner Söderström Osakeyhtiö. 39–40.

Tauriainen, L. 2000. Kohti yhteistä laatua. Lievestuore: Jyväskylä University Printing House, Jyväskylä and ER-Paino Ky.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. 2006. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy.

Vuori, I. & Miettinen, M. 2000. Kuinka tärkeää liikunta on terveydelle ja toimintakyvylle? Teoksessa Miettinen, M. (toim.) Haasteena huomisen hyvinvointi – miten liikunta lisää mahdollisuuksia? Jyväskylä: Painoporras Oy. 91–97.

Välimäki, A-L. 1999. Lasten hoitopuu. Lasten päivähoitojärjestelmä Suomessa 1800- ja 1900-luvuilla. 1.painos. Helsinki: Kuntaliiton painatuskeskus.

Elektroniset lähteet:

Kasvatuskumppanuus- menetelmä rakentaa dialogista kasvatuskulttuuria. 2012. Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos 2012. [viitattu 12.1.2012]. Saatavissa: http://www.thl.fi/fi_FI/web/kasvunkumppanit-fi/tyon/menetelmat/kasvatuskumppanuus

Kuoppala, T. & Säkkinen, S. 2010: Lapsen päivähoito 2010. [viitattu 13.12.2011].

Saatavissa: http://www.stakes.fi/tilastot/tilastotiedotteet/2011/Tr46_11.pdf

Nuori Suomi 2012. [viitattu 18.3.2012]. Saatavissa:

<http://www.nuorisuomi.fi/lasten-liikunta>

Päiväkoti Vilinän kotisivut. 2012. [viitattu 20.1.2012]. Saatavissa:

<http://www.vilina.fi/info>

Räty, T. 2006. Mihin päivähoitolaki velvoittaa kuntia? Sosiaaliturva 1/2006. [viitattu 13.12.2011]. Saatavissa:

http://www.sosiaalitieto.fi/mp/db/file_library/x/IMG/33164/file/Raty1-06.pdf

LIITTEET

LIITE 1	Tutkimuslupa
LIITE 2	Saatekirje
LIITE 3	Kyselylomake

TUTKIMUSLUPAHAKEMUS

Tutkimuksen nimi	Viliseekö Vauhtivarpaat? Vanhempien tyytyväisyys päiväkotivilinän tarjoamaan kasvatuskumppanuuteen ja liikuntakasvatukseen.
Tutkija (t)	Jouni Aarikka Parinpellontie 87 16710 Hollola 040-7329966
Tutkimuksen luonne	Opinnäytetyö sosionomi AMK tutkintoa varten
Tutkimuksen luonne	Tutkimusmenetelmänä on kvantitatiivinen tutkimus. Vanhempien tyytyväisyyttä tutkitaan kyselylomakkeella. Saatu aineisto käsitellään luottamuksellisesti eikä ketään tutkimukseen osallistuvaa voi tunnistaa tulosten perusteella.
Ohjaava opettaja	Kari Malin
Tutkimuslupa myönnetty	Hollolassa 1.2.2011 Anniina Kangas Tiina Bäckman

Jouni Aarikka
Lahden ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan koulutusohjelma

HYVÄT ”VILINÄLÄISEN” VANHEMMAT!

Opiskelen sosionomiksi Lahden ammattikorkeakoulun muuntokoulutuksessa. Opintoni ovat edenneet jo siihen vaiheeseen, että olen päässyt käsiksi opinnäytetyön tekemiseen. Opinnäytetyöni on tutkimus, jolla pyritään selvittämään Päiväkotivilinän vanhempien tyytyväisyyttä päiväkodin tarjoamasta liikuntakasvatuksesta sekä kasvatuskumppanuudesta.

Pyydän teitä ystävällisesti vastamaan ohessa lähetettävään kyselylomakkeeseen ja palauttamaan sen nimettömänä mukana olevassa suljetussa kirjekuoressa 25.9.2011 mennessä päiväkodille. Kummallakin huoltajalle on oma kyselylomake ja oma palautuskuori. Jos tahdotte täyttää kyselylomakkeen tietokoneella, on kyselylomake mahdollista saada myös sähköisessä muodossa. (näidenkin lomakkeiden palautus kirjekuoressa päiväkodille). Vastaukset käsitellään ehdottoman luottamuksellisesti eikä vastaajien henkilöllisyys tule ilmi tutkimuksen missään vaiheessa.

Tutkimuksen onnistumisen kannalta jokainen vastaus ja mielipide ovat tärkeitä, joten toivon että ehditte arjen keskellä uhrata muutaman hetken lomakkeen täyttämiseen. Vastaamalla voitte myös omalta osaltanne auttaa päiväkotivilinää ja sen henkilökuntaa kehittämään toimintaa ja toimintatapoja. Ja toki samalla edesautatte allekirjoittaneen opinnäytetyön onnistumista.

Päiväkotivilinän omistajat ovat myöntäneet tutkimukselleni tutkimusluvan.

Vastaan mielelläni tutkimusta koskeviin kysymyksiin joko puhelimitse tai sähköpostitse.

Suuri kiitos vastauksestanne!

Jouni Aarikka
jouni.aarikka@lpt.fi
040-7329966

Kyselylomake

Täyttöohje:

Ympyröi mielestäsi sopivin vastausvaihtoehto. Jokaiseen kysymykseen liittyen **saa** kirjoittaa avoimia mielipiteitä ja ajatuksia vastauslomakkeen loppuun tai erilliselle paperille. Näin tehdessäsi ole hyvä ja laita tekstin alkuun sen kysymyksen numero, johon tekstisi liittyy.

Olen Vilinäläisen

- a. äiti
- b. isä
- c. joku muu, mikä?

Perheestämme Vilinässä on hoidossa

- a. yksi lapsi
- b. kaksi lasta
- c. kolme lasta

Vastausvaihtoehdot

- 1 täysin eri mieltä
- 2 hieman eri mieltä
- 3 melko samaa mieltä
- 4 täysin samaa mieltä
- 5 en osaa sanoa

Kasvatuskumppanuus

1. Tutustuminen päiväkotiin ennen hoidon aloittamista oli riittävää	1	2	3	4	5
2. Päivähoidon alkuvaiheessa lapsen sopeutumisen eteen tehtiin riittävästi töitä	1	2	3	4	5
3. Kasvatuskeskustelut ovat mielestäni tärkeitä	1	2	3	4	5
4. Kasvatuskeskusteluja on mielestäni riittävän usein	1	2	3	4	5
5. Lapsikohtainen kasvatuskeskustelu henkilöstön kanssa on:					
Ympyröi kaksi tärkeintä vaihtoehtoa					
a. lisännyt tietoa lapsemme ryhmän arjesta ja käytännöistä					
b. luonut ymmärrystä ja tietämystä lastamme kohtaan					

- c. sovittanut yhteen meidän ja henkilökunnan erilaisia tulkintoja ja näkemyksiä lapses-
- ta
- d. lisännyt luottamusta henkilökuntaan ja heidän ammattitaitoonsa
- e. vähentänyt luottamusta henkilökuntaan ja heidän ammattitaitoonsa
- f. jotain muuta, mitä?

6. Kasvatuskumppanuus päiväkodin henkilökunnan kanssa on lisännyt ymmärrystäni omaa lastani kohtaan	1	2	3	4	5
7. Päivähoitokasvatus tukee kotikasvatustamme	1	2	3	4	5
8. Päiväkodin henkilökunta arvostaa mielipiteitäni lapseni asioissa	1	2	3	4	5
9. Päiväkodin henkilökunta toteuttaa lapsen hoitoa koskevia toiveitani	1	2	3	4	5
10. Luotan päiväkodin henkilöstön ammattitaitoon lapseni hoidossa	1	2	3	4	5
11. Pystyn keskustelemaan päiväkodin henkilöstön kanssa vaikeistakin asioista	1	2	3	4	5
12. Päivittäiset keskustelut (esim. lasta hakiessa) antavat riittävästi tietoa lapsen päivästä	1	2	3	4	5
13. Mistä asioista haluaisitte kuulla lapsen hoitopäivään liittyen
Ympyröi kolme tärkeintä vaihtoehtoa					
a. ohjatusta toiminnasta b. lapsen leikeistä c. ristiriitatilanteista lapsiryhmässä d. lapsen kaverisuhteista e. onnistumisen kokemuksista f. päivän perushoidosta (uni, ruokailu) g. jostain muusta, mistä?					
14. Luen Vilinän lapsestani ylläpitämää blogia...
Ympyröi oikea vaihtoehto					
a. päivittäin b. 2-3 kertaa viikossa c. kerran viikossa d. kerran kahdessa viikossa e. harvemmin f. en koskaan					
15. Lapsikohtaisesta blogista saan sopivasti lisätietoa lapsen hoitopäivästä	1	2	3	4	5
16. Koen tulevani kuulluksi lapseni asioissa	1	2	3	4	5

Liikuntakasvatus

17. Päiväkodin sisätilat antavat hyvät mahdollisuudet lasten liikkumiselle	1	2	3	4	5
18. Päiväkodin sisätiloja käytetään riittävän hyvin liikunnallisuuden tukemiseen	1	2	3	4	5
19. Sisätiloissa on riittävästi liikunnalliseen leikkiin innostavaa leikkivälineistöä	1	2	3	4	5
20. Päiväkodin ulkotilat antavat hyvät mahdollisuudet lasten liikkumiselle	1	2	3	4	5
21. Päiväkodin ulkotiloja käytetään riittävän hyvin liikunnallisuuden tukemiseen	1	2	3	4	5
22. Ulkotiloissa on riittävästi liikunnalliseen leikkiin soveltuvaa leikkivälineistöä	1	2	3	4	5
23. Päiväkodin henkilökunta kannustaa lapsia liikunnalliseen leikkiin	1	2	3	4	5
24. Päiväkodin liikuntavälineet ja niiden käyttö on riittävän turvallista	1	2	3	4	5
25. Päiväkoti tukee liikunnallisen ja aktiivisen elämäntavan omaksumista	1	2	3	4	5
26. Päiväkoti hyödyntää sopivasti päiväkodin ulkopuolisia liikuntatiloja	1	2	3	4	5
27. Päiväkodin kautta olen saanut uusia ideoita lapsen liikkumiseen	1	2	3	4	5
28. Päiväkodin liikuntahetket ovat lapsellemme mieluisia	1	2	3	4	5
29. Ohjattua liikuntaa on mielestäni riittävästi	1	2	3	4	5
30. Aikaa ja mahdollisuuksia omatoimiseen liikkumiseen on riittävästi	1	2	3	4	5
31. Olen tietoinen siitä, mitä päiväkodin liikuntakasvatus pitää sisällään	1	2	3	4	5
32. Olen tyytyväinen päiväkodin liikuntakasvatuksen sisältöön	1	2	3	4	5

KIITOS VASTAUKSISTASI!